

ÁFENGI HINDRAR FRAMÞRÓUN

Áhrif áfengis á heimsmarkmið um sjálfbæra þróun

ÁFENGI HINDRAR FRAMÞRÓUN

Áhrif áfengis á heimsmarkmið um sjálfbæra þróun

ÁHRIF ÁFENGIS Á HEIMSMARKMIÐ UM SJÁLFBÆRA ÞRÓUN (HSP)

Dagskrá Heimsmarkmiða 2030 hefur að geyma 17 heimsmarkmið sjálfbærrar þróunar með 169 undirmarkmið. Þessi ítarlega dagskrá er aðgerðaráætlun sem er ætlað að hjálpa mannkyninu að uppræta helstu vandamálin sem steðja að okkur – á samræmdan og kerfisbundinn hátt. Heimsmarkmiðin 17 í sjálfbærri þróun (HSP) ná til allra stöða sjálfbærrar þróunar mannkynsins: félagslegrar, umhverfislegrar og efnahagslegrar stöðar.

Áfengi er ein helsta hindrun sjálfbærrar þróunar mannkyns. Það hefur neikvæð áhrif á allar þrjár stöðirnar (umhverfi, efnahagur og samfélag) og snertir við öllum hliðum samfélagsins. Áfengi stefnir mannauði í voða, grefur undan hagvexti, veikir innviði samfélagsins og er byrði á

heilbrigðiskerfinu. Áfengi drepur 3 milljónir manna á hverju ári á heimsvísu¹.

Á 10 sekúndna fresti deyr einstaklingur af völdum áfengis. Þetta eru 5,3% allra dauðsfalla og yfir 5% af sjúkdómsbyrðinni á heimsvísu. Tíðni dauðsfalla af völdum áfengisnotkunar er hærri en vegna sjúkdóma á borð við berkla, HIV / alnæmis og sykursýki.

**Áfengisskaði
er faraldur
sem herjar á
allan heiminn**

Áfengi er sökudólgurinn að baki 7.2% af öllum ótímabærum dauðsföllum á heimsvísu.

Áfengi herjar hlutfallslega meira á yngra fólk. Það er stærsti áhættuþátturinn fyrir dauða og örorku meðal einstaklinga á aldrinum 15 til 49 ára og veldur 10% allra dauðsfalla hjá þessum aldurshópi²².

Það er klárlega áfengi sem er ein helsta ógnin við heilsu almennings um allan heim.

Áfengi hamlar sjálfbærum framförum mannkyns svo um munar með þeim margslungna heilsufarslega-, félagslega- og efnahagslega skaða sem því fylgir.

Áfengi hefur neikvæð áhrif á 14 af 17 HSP og á alls 54 liði

Gögn sýna að áfengi er skaðlegur þáttur sem snertir mörg svið Dagskrár 2030, svo sem:

- Að uppræta fátækt
- Að útrýma hungri
- Að stuðla að heilbrigðu líferni og vellíðan
- Að tryggja góða menntun
- Að tryggja jafnrétti kynjanna
- Að tryggja öllum hreint og nægjanlegt drykkjarhæft vatn
- Að stuðla að mannsæmandi vinnu og aðgengilegum og sjálfbærum hagvexti fyrir alla
- Að draga úr ójöfnuði
- Að gera borgir öruggar og fyrir alla
- Að tryggja sjálfbæra neyslu
- Loftslagsaðgerðir
- Að vernda vistsvæði á landi
- Að stuðla að friðsamlegum, réttlátum samfélögum fyrir alla
- Að styrkja hnattræna samvinnu um HSP.

Áfengi er sérstaklega nefnt í HSP 3 um heilsu og velferð.

Í undirmarkmiði 3.5 segir:

„Efldar verði forvarnir og meðferð vegna misnotkunar vímuefna, þar á meðal fíkniefna og áfengis.”

ÚTRÝMA FÁTÆKT Í ALLRI SINNI MYND ALLS STAÐAR

HSP 1.1: Fyrir 2030, útrýma sárustu fátækt allra, alls staðar, nú skilgreind sem þeir sem lifa á lægri tekjum en 1,25 dölum á dag

Víta- hringur áfengis og fátæktar

Áfengi hefur margvísleg skaðleg áhrif á fjárhagslega stöðu samfélags og einstaklinga á sama tíma og fjárhagsleg staða hefur áhrif á áfengisneyslu og hlutfallslega byrði vegna áfengisskaða á margan hátt.

Aukin neysla áfengis í fátækum samfélögum eða meðal láglaunahópa er hindrun fyrir heimsmarkmið 1. Það fé sem fer í áfengi er tekið frá nytsamlegum og sjálfbærum nauðsynjum á sama tíma og áfengiskaðinn hefur oft fátækt og heilsubrest í för með sér¹.

Áfengi getur hrakið fólk til fátæktar og haldið því þar föngnu, fjölskyldum þeirra og heilu samfélagunum kynslóðum saman. Beinn kostnaður heimila vegna áfengisvanda er oft verulegur og iðulega vanmetinn – og er mikill baggi á þróun.

ÚTRÝMA FÁTÆKT Í ALLRI SINNI MYND ALLS STAÐAR

SDG 1.2: Fyrir 2030, fækka um helming þeim körlum, konum og börnum, óháð aldri, sem búa við allar gerðir fátæktar eins og hún er skilgreind í hverju landi.

Þegar þeir fátæku eru gerðir að neytendamarkaði kemur það að kaupa vörumerkjaáfengi harkalegar niður á einstaklings- og fjölskyldutekjum þeirra en hjá öðrum stéttum. Hinir fátæku eru einnig berskjaldaðri gagnvart þeirri samfélagslegu röskun, því ofbeldi og þeim heilsufarslega skaða sem fylgja aukinni neyslu áfengis.

Room o.fl., 2006; Schmidt & Room, 2012

- Rómanska Ameríka: Áfengi er orðin helsta dánarorsök og örorku karla sem ógnar frekari framförum og sjálfbærri þróun³
- Suður-Afríka: Árlegur kostnaður heilbrigðis- og félagslega kerfisins vegna áfengis er u.þ.b. 1.2 milljarðar Bandaríkjadala, sem er tvöföld sú upphæð sem ríkið aflar með sköttun áfengis⁵
- Rannsókn á Srí Lanka leiddi í ljós að rúmlega 10% karla sem svöruðu sögðust verja jafn miklu eða meira en reglulegum tekjum sínum í áfengi⁴

BINDA ENDI Á HUNGUR,
TRYGGJA FÆÐUÖRYGGI

HSP 2.1: Eigi síður en árið 2030 hafi hungri verið útrýmt og aðgengi allra, einkum fátækra og fólks í viðkvæmri stöðu, þar á meðal ungbarna, að nægum, öruggum og næringarríkum mat allt árið um kring

Vítahringur skorts, áfengis, hungurs

Áfengi sagnar oft til sín fé sem annars færi í gagnlegri hluti eins og til dæmis menntun, heilsugæslu og hollan mat, þá sérstaklega í fátækum samfélögum, innan fjölskyldna sem glíma við áfengisröskun og í löndum með lágar eða miðlungstekjur (LLM-lönd).

Bæði beinn og óbeinn kostnaður vegna áfengis hefur afar slæm áhrif á fjölskyldur og samfélög sem búa við mestan skort.

Fé sem sárlega skortir er tekið af því litla sem er til ráðstöfunar fyrir mat og aðrar grunnþarfir.

- Fólk í bágri félags-efna-hagslegri stöðu á síður tók á að forðast óæskilegar afleiðingar hegðunar sinnar vegna þess að úrræðin vantar⁶
- Fólk í fátækum og viðkvæmum samfélögum býr við minni stuðningsnet, það er að segja færri þætti og einstaklinga sem geta aðstoðað og hvatt það til að takast á við áfengisvandamál⁷
- Minnst 237 milljón karlar og 46 milljón konur á heimsvísu glíma við áfengisröskun, en hæsta hlutfall áfengisröskunar er meðal karla og kvenna innan Evrópu og í Norður- og Suður-Ameríku¹

BINDA ENDI Á HUNGUR,
TRYGGJA FÆÐUÖRYGGI

HSP 2.2: Fyrir 2030, binda enda á allar
birtingarmyndir vannæringar

Áfengi vegur pungt sem áhættu- þáttur fyrir vannæringu

Fólk af lægri félags-efnahags legum stigum er berskjaldað gagnvart og verður frekar fyrir efnislegum vandamálum og neikvæðum afleiðingum áfengisnotkunar. Þessi berskjöldun erfist oft milli kynslóða. Þannig á áfengisvandinn þátt í vítahring skorts, berskjöldunar og hungurs.

Áfengi tekur sér þann sess sem prótín-, vítamín- og steinefnarík fæða skipar í mataræðinu. Langvarandi neysla áfengis veldur bæði meltingartruflunum og lélegri upptöku mikilvægra bætiefna..

Að auki hefur áfengi bein eitrunaráhrif á bæði lifur og meltingarkerfið sem breytir uppbyggingu þarmanna og orsakar fitulifur, áfengislifrabólgu og skorpulifur⁸.

TRYGGJA HEILBRIGT LÍFERNI OG STUÐLA AÐ VELSÆLD ALLRA ÓHÁÐ ALDRI

HSP 3.1: Fyrir 2030, draga úr dauðsföllum af völdum barnsburðar á heimsvísu...

Áfengis- neysla á meðgöngu stofnar lífi og heilsu móður og barns í hættu

Það er brýn þörf á að bæta heilsu kvenna á meðgöngu sem og barna þeirra með því að bera kennsl á þætti sem auka áhættu þeirra og grípa til ráðstafana til úrbóta.

Neysla áfengis á meðgöngu er verulegur áhættuþáttur fyrir slæma útkomu meðgöngu, sem dæmi má nefna andvana-fæðingu, fæðingu fyrir tímann, vaxtarskerðingu í móðurkviði og lága fæðingarþyngd⁹.

- Áfengisnotkun á meðgöngu tengist hærri dánartíðni barnshafandi kvenna og ungbarna¹⁰
- Áfengisnotkun á meðgöngu tengist auknum veikinda-tilvikum og aukinni dánar-tíðni ungbarna og barna¹⁰

TRYGGJA HEILBRIGT LÍFERNI OG STUÐLA AÐ VELSÆLD ALLRA ÓHÁÐ ALDRI

HSP 3.2: Fyrir 2030, koma í veg fyrir fyrirbyggjanleg dauðsföll nýbura og barna undir fimm ára aldri (...)

Áfengi veldur fóstρινu umfangsmiklum skaða, meðal annars lágrí fæðingarþyngd, vitsmunaskerðingu og fjölda ævilangra kvilla sem nefnast saman áfengisheilkenni fósturs (e. fetal alcohol spectrum disorders - FASD)¹.

Í tímamótarannsókn árið 2017 kom í ljós að á heimsvísu nær neysla áfengis á meðgöngutíma hátt í 10%. Samkvæmt niðurstöðum rannsóknarinnar má áætla að ein af hverjum 13 konum sem neyta áfengis á meðgöngu, óháð magni eða tíðni, fæði barn með áfengisheilkenni fósturs. Talið er að á heimsvísu séu nærri 8 börn af hverjum 1 000 með heilkennið¹¹.

- Áfengisheilkenni fósturs hrjáir almennt meira en 1% barna og ungmenna í 76 löndum¹¹

- Neysla áfengis eykur líkurnar á því að fóstur verði fyrir áfengisskaða vegna þess að þungun uppgötvast seinna en ella. Þetta getur valdið nýburum alvarlegum kvillum¹²

**Neysla
áfengis á
meðgöngu
leggur heilsu
og þroska
barns í
hættu**

TRYGGJA HEILBRIGT LÍFERNI OG STUÐLA AÐ VELSÆLD ALLRA ÓHÁÐ ALDRI

HSP 3.3: Fyrir 2030, koma í veg fyrir farsóttir af völdum alnæmis, berkla (...)

Áfengi kyndir undir faraldur HIV/ alnæmis og berkla

Áfengi er vel staðfest sem snar þáttur í framgangi farsóttar bæði berkla og HIV-veiru/alnæmis.

- Notkun áfengis hefur verið tengd við aukna hættu á smitsjúkdómum þar sem hættan á smiti eykst t.d. vegna óvarinna samfara. Þar með eykst líka hættan á að smitast af og, í kjölfarið, látast af HIV-smiti / alnæmi og berklum þar sem ónæmis-kerfið er bælt niður á fleiri en einn veg¹¹

TRYGGJA HEILBRIGT LÍFERNI OG STUÐLA AÐ VELSÆLD ALLRA ÓHÁÐ ALDRI

HSP 3.3: Fyrir 2030, koma í veg fyrir farsóttir af völdum alnæmis, berkla (...)

Áfengi er stór áhættu-þáttur fyrir HIV/alnæmi

Notkun áfengis tengist aukinni áhættu við að smitast af HIV-veirunni og hefur neikvæð áhrif á meðferð, alvarleika sjúkdómsins og lífslíkur hjá þeim sem lifa með HIV / alnæmi¹³. Áfengi hefur neikvæð áhrif á HIV-sýkingar og smit á aðallega þrjá vegu:

- Áfengi eykur líkurnar á HIV-smiti vegna áhættusamrar kynferðislegrar hegðunar eins og óreglulegrar notkunar getnaðar-

varna og kynferðisathafna með mismunandi aðilum¹

- Áfengi hefur neikvæð áhrif á meðferð gegn HIV-sýkingu, þar með taldar víxlverkanir áfengis við lyf, eitrun, minni fastheldni við lyfjameðferð og með því að auka hættuna á þolmyndun gegn lyfjum¹
- Áfengi veikir ónæmiskerfið. Það leiðir til aukins líffræðilegs sóttnæmis fyrir sýkingum með því að spilla ýmsum ferlum í ónæmiskerfinu¹

Orsakasamband er á milli:

- Áfengisneyslu og tíðni HIV-tilvika
- Áfengisneyslu og aðheldni HIV/alnæmissjúklinga í lyfjameðferð gegn retróveirum
- Áfengisnotkunar og framvindu HIV/alnæmis meðal sjúklinga sem enn eru ekki í lyfjameðferð gegn retróveiru¹⁴

TRYGGJA HEILBRIGT LÍFERNI OG STUÐLA AÐ VELSÆLD ALLRA ÓHÁÐ ALDRI

HSP 3.3: Fyrir 2030, koma í veg fyrir farsóttir af völdum alnæmis, berkla (...)

Áfengi er stór áhættu- þáttur fyrir berkla

Neysla áfengis er stór áhættuþáttur fyrir berkla¹.

- Neysla áfengis getur bælt ónæmiskerfið, sem er skjal-fest hjá einstaklingum undir miklum áhrifum áfengis¹⁵
- Áhættan eykst í takt við vaxandi neyslu áfengis. Hættan á berklum er þreföld hjá þeim sem hafa greinst með áfengisröskun¹
- Notkun áfengis hindrar upptöku og efnaskiptum berklalyfja og eykur hættuna á lyfjatengdum lifrarskaða¹
- Einstaklingar með áfengis-raskanir eru í aukinni hættu á að sinna ekki lyfjameð-ferð sem skyldi, að meðferð mistakist og að fá lyfjapolna berklasýkingu¹

TRYGGJA HEILBRIGT LÍFERNI OG STUÐLA AÐ VELSÆLD ALLRA ÓHÁÐ ALDRI

HSP 3.4: Fyrir 2030, draga um þriðjung úr ótíma-
bærum dauðsföllum af völdum smitlausra sjúkdóma
með forvörnum og meðferðarúrræðum og stuðla að
geðheilbrigði og velsæld

Áfengi drífur flóðbylgju langvinnra sjúkdóma á heimsvísu

Áfengi er einn af fjórum helstu áhættuþáttum langvinnra sjúkdóma, þar með talda geðræna sjúkdóma. Það eru sterk tengsl milli áfengis og smitlausra sjúkdóma, þá sérstaklega krabbameins, kransæða-sjúkdóma, sjúkdóma í meltingar-færum, sykursýki ásamt andlegrar vanlíðan¹⁶.

- Áfengisneysla er talin hafa orsakað 1,7 milljón dauðsfalla vegna smitlausra sjúkdóma árið 2016. Þetta jafngildir 4.3% allra dauðsfalla af völdum smitlausra sjúkdóma og 65,5 milljón „glataðra góðra æviára“* vegna smitlausra sjúkdóma

* „Glötuð góð æviár“ (e. DALYs = Disability-Adjusted Life Years). Hvert glatað gott æviár samsvarar tapi á heilu ári af góðri heilsu. Hægt er að hugsa sér samtölu þessara glötuðu góðu æviára hjá almenningi sem mælistiku á sjúkdómsbyrði, eða það hversu nálægt við erum því marki að allir séu heilbrigðir og nái háum aldri, lausir við sjúkdóma og örorku. Glötuð góð æviár vegna sjúkdóms reiknast út frá samtölu glataðra ára vegna snemmbærra dauðsfalla hjá almenningi og glataðra ára vegna örorku þeirra sem lifa við sjúkdóminn eða afleiðingar hans.

TRYGGJA HEILBRIGT LÍFERNI OG STUÐLA AÐ VELSÆLD ALLRA ÓHÁÐ ALDRI

SDG 3.4: Fyrir 2030, draga um þriðjung úr ótíma-
bærum dauðsföllum af völdum smitlausra sjúkdóma
með forvörnum og meðferðarúrræðum og stuðla að
geðheilbrigði og velsæld

Áfengi veldur krabba- meini

Alþjóðakrabbameinsrannsóknastofnunin staðfesti árið 1988:
"Áfengir drykkir eru krabba-
meinsvaldandi fyrir mannfolk."¹⁷

Það er orsakasamband á milli neyslu áfengis og krabba-
meins í munnholi, munnkoki, barkakýlishluta koks, vélinda (flöguþekjukrabbamein), ristli, endaparmi, barkakýli, lifur og gallrás lifrar, sem og í brjóstum¹.

- Ekkert magn áfengisneyslu er nógu lítið til að vera öruggt þegar kemur að krabbameini. Hættan á að fá krabbamein eykst í takt við aukið magn áfengisneyslu¹⁸
- Á heimsvísu má rekja 0.4 milljón dauðsföll af 9 milljón dauðs-föllum af völdum krabbameins til áfengis. Þetta þýðir að rekja má 4.2% allra dauðsfalla af völdum krabbameins til áfengis¹
- Gögn sýna að aðeins 47% neytenda á Bretlandi og aðeins 39% neytenda í Bandaríkjunum vita að áfengi veldur 7 tegundum af krabbameini^{114, 115}

TRYGGJA HEILBRIGT LÍFERNI OG STUÐLA AÐ VELSÆLD ALLRA ÓHÁÐ ALDRI

SDG 3.4: Fyrir 2030, draga um þriðjung úr ótíma-
bærum dauðsföllum af völdum smitlausra sjúkdóma
með forvörnum og meðferðarúrræðum og stuðla að
geðheilbrigði og velsæld

Áfengi veldur hjarta- og æðasjúk- dómum

Áfengisneysla hefur sérlega slæm áhrif á hjarta- og æðakerfið og veldur sjúkdómum eins og hækkuðum blóðþrýstingi í hjarta, blæðingaslagi, blóð-þurrð í hjarta, hjartavöðvakvilla og gáttatífi¹.

- Áfengi eykur blóðþrýsting og áhættuna á heilablóðfalli með beinum hætti¹⁹
- Áfengisnotkun eykur áhættuna á gáttatitringi, hjartaáfalli og blóðfylluhjartabilun²⁰
- Áfengi orsakar sjúkdóms-byrði á heimsvísu sem nemur 593.000 dauðsföllum af völdum hjarta- og æðasjúkdóma¹

TRYGGJA HEILBRIGT LÍFERNI OG STUÐLA AÐ VELSÆLD ALLRA ÓHÁÐ ALDRI

HSP 3.4: Fyrir 2030, draga um þriðjung úr ótímabærum dauðsföllum af völdum smitlausra sjúkdóma með forvörnum og meðferðarúrræðum og stuðla að geðheilbrigði og velsæld

**Áfengi er
einn helsti
orsaka-
valdur
slæmrar
geðheilsu**

Það eru tengsl milli áfengisneyslu og áfengisraskana annars vegar og flestra geðraskana hins vegar, að meðtöldum röskunum eins og þunglyndi og áfallastreituröskun, sem og sjálfsvíg¹⁶

- Á Bretlandi sýna rannsóknir að unglingar sem voru lagðir inn á sjúkrahús vegna áfengistengds líkamstjóns eru í fimmfalt aukinni hættu á sjálfsvíg²¹
- Talið er að um allan heim glími 283 milljón manns 15 ára og eldri, við áfengisraskanir. Það samsvarar 5.1% allra fullorðinna einstaklinga á heimsvísu¹

TRYGGJA HEILBRIGT LÍFERNI OG STUÐLA AÐ VELSÆLD ALLRA ÓHÁÐ ALDRI

HSP 3.5: Efla forvarnir og meðferð við vímuefnamisnotkun, þar á meðal misnotkun lyfja sem innihalda ávana- eða fíkniefni og skaðlega notkun áfengis

Áfengi og dauðsföll, sjúkdómar og örorka á heimsvísu

Á hverju ári veldur áfengi dauða 3 milljóna einstaklinga um allan heim. Einstaklingur deyr af völdum áfengis á 10 sekúndna fresti. Þetta samsvarar 5.3% allra dauðsfalla og yfir 5% af sjúkdómsbyrði á heimsvísu. Dauðsföll af völdum áfengisnotkunar eru fleiri en dauðsföll vegna sjúkdóma eins og berkla, HIV / alnæmis og sykursýki¹.

- Um allan heim orsakar áfengi 7.2% allra ótímabærra dauðsfalla¹

TRYGGJA HEILBRIGT LÍFERNI OG STUÐLA AÐ VELSÆLD ALLRA ÓHÁÐ ALDRI

HSP 3.5: Efla forvarnir og meðferð við vímuefnamisnotkun, þar á meðal misnotkun lyfja sem innihalda ávana- eða fíkniefni og skaðlega notkun áfengis

Áfengis-skaði er faraldur um allan heim

- Ungt fólk verður fyrir hlutfallslega meiri skaða vegna áfengis en aðrir aldurshópar. Meðal einstaklinga á aldrinum 15 til 49 er áfengi í fyrsta sæti yfir áhættuþætti sem valda dauða og örorku, en 10% allra dauðsfalla hjá þessum aldurshópi má rekja til áfengis¹
- Áfengi er vímuefni sem hefur áhrif á fjölda taugaboða og ferla í miðtaugakerfinu²
- Áfengi er áhættuþáttur fyrir bæði viljandi og óviljandi áverka, sem og skaða á annan en áfengisneytandann, minnkað vinnuframlag og auknar fjarvistir, áfengiseitrun, ofbeldi, sjálfsvíg, morð, glæpi og akstur undir áhrifum áfengis²
- Áfengi er taugaeitur sem hindrar heilaproska. Það getur leitt til breytinga á starfsemi dregans hjá börnum og unglingum og einnig dregið úr rúmmáli heila hjá fullorðnum²²

TRYGGJA HEILBRIGT LÍFERNI OG STUÐLA AÐ VELSÆLD ALLRA ÓHÁÐ ALDRI

HSP 3.6: Fyrir 2020, helminga fjölda dauðsfalla og líkamstjóna vegna umferðarslysa á heimsvísu

Áfengi kyndir undir umferðarslys, banaslys

Umferðarslys eru ein skæðasta orsök áverka, örorku og dauðsfalla víða um heim. Umferðarslys er helsti orsakavaldur dauðsfalla í aldurshópnum 15-29 ára.

- Vegfarendur undir áhrifum áfengis eru líklegri til að lenda í árekstri. Akstur undir áhrifum áfengis er mikill áhættuþáttur sem veldur 27% allra áverka vegna umferðarslysa. Akstur undir áhrifum er gríðarlegt heilbrigðis- og þróunarvandamál sem hefur ekki aðeins áhrif á áfengisnotandann heldur einnig saklaus fórnarlömb eins og farþega og fótgangandi vegfarenda²
- Skerðing hæfni vegna áfengis er mikilvægur þáttur sem hefur áhrif á bæði hættuna á umferðaróhappi og alvarleika áverka sem hljótast af árekstrum

TRYGGJA HEILBRIGT LÍFERNI OG STUÐLA AÐ VELSÆLD ALLRA ÓHÁÐ ALDRI

HSP 3.6: Fyrir 2020, helminga fjölda dauðsfalla og líkamstjóna vegna umferðarslysa á heimsvísu

- Um allan heim veldur áfengi 370.000 dauðaslysum í umferðinni; af hinum látnu sátu 187.000 ekki undir stýri þegar slysið af völdum áfengis átti sér stað¹
- 1 af hverjum 4 banaslysum í umferðinni í ESB tengist áfengi. Árið 2010 létust nærri 31.000 Evrópubúar á vegum úti og af þeim tengdust 25% dauðsfalla áfengi²³
- Rannsóknir í tekjulágum löndum hafa leitt í ljós að áfengi var til staðar í á milli 33% og 69% ökumanna sem létust í banaslysi²⁴
- Í Suður-Afríku átti áfengi þátt í 61% banaslysa meðal gangandi vegfarenda²⁵

**Áfengi
kyndir
undir
umferðar-
slys,
banaslys**

TRYGGJA HEILBRIGT LÍFERNI OG STUÐLA AÐ VELSÆLD ALLRA ÓHÁÐ ALDRI

HSP 3.8: Heilbrigðisþjónusta fyrir alla (...)

Áfengi hindrar heilbrigðis- þjónustu fyrir alla

Áfengi veldur gífurlegri sjúkdómsbyrði.

Víðtækur áfengisskaði íþyngir heilbrigðiskerfum og er alvarleg hindrun fyrir því að ná heilbrigðisþjónustu fyrir alla sem og því loforði að tryggja öllum fulla heilsu. Áfengisskaðinn er á við faraldur sem reynir verulega á bæði fjárhag þjóða sem og heilbrigðiskerfin.

Áfengi leggur sífellt þyngri sjúkdóms-, samfélags- og efnahagsbyrðar á herðar okkur, sérstaklega á lág- og miðlungs-tekjulönd sem nú þegar standa ekki undir kostnaði vegna minni afkasta á vinnumarkaði, meiri aðsókn í heilbrigðisþjónustu sem og fátækt heimilanna²⁶.

TRYGGJA HEILBRIGT LÍFERNI OG STUÐLA AÐ VELSÆLD ALLRA ÓHÁÐ ALDRI

HSP 3.8: Heilbrigðisþjónusta fyrir alla (...)

- Í Srí Lanka þurftu 80% almennra lækna oft að sinna sjúklingum með áfengisraskanir²⁷
- Í Bandaríkjunum kostar áfengisskaði samfélagið árlega 249 milljarða dollara²⁸
- Í Kenía ógnar áfengi svonefndum „Fjórum sameiginlegum stóraðgerðum“ í hættu, en þeim er ætlað að efla sjálfbæra þróun með stórvæglegum aðgerðum á fjórum forgangssviðum: framleiðslu, heilbrigðisþjónustu fyrir alla, ódýru húsnæði og fæðuöryggi²⁹
- Áfengistengdur skaði læsir fjölskyldur inni í vítahring fátæktar, útskúfunar og sjúkleika³⁰
- Samkvæmt Alþjóðaheilbrigðismálastofnuninni í Evrópu endar fólk í fátækt vegna kostnaðar á heilbrigðisþjónustu, sem tengist líka áfengi³¹
- Efnahagsleg byrði áfengis á heimsvísu er töluverð og nær 5.44% af samanlagðri landsframleiðslu sumra landa³²
- Á Indlandi kostar áfengisskaðinn stjórnvöld árlega meira (1.45% af landsframleiðslu) en allur kostnaður við heilbrigðisþjónustu samanlagður (1.1% af landsframleiðslu). Það eru mestmegnis heimilin sem standa undir þessum kostnaði³³

**Áfengi
hindrar því
markmiði
að ná heilsu
allra**

TRYGGJA HEILBRIGT LÍFERNI OG STUÐLA AÐ VELSÆLD ALLRA ÓHÁÐ ALDRI

HSP 3.8: Heilbrigðisþjónusta fyrir alla (...)

Heilbrigðis-kerfið illa búin undir stórfelldan skaða vegna áfengis

Á heimsvísu glíma minnst 283 milljón manns eldri en 15 ára við áfengisröskun. Það samsvarar 5.1% allra fullorðinna í heiminum¹. En heilbrigðiskerfin eru ekki í stakk búin að taka nægilega vel á bara þessari ákveðnu tegund áfengisskaða.

- U.þ.b. 1 af hverjum 5 sjúklingum á spítala í Bretlandi eru þeir sem nota mikið áfengi og einn af hverjum 10 er háður áfengi³⁴
- Aðeins 14% þjóða veita meðferð fyrir fleiri en 40% þeirra sem glíma við áfengisröskun. Meðferðarúrræði ná ekki einu sinni til annarrar hverrar manneskju með áfengisröskun¹
- 28% þjóða bjóða mjög takmörkuð eða nær engin meðferðarúrræði¹
- Flestar þjóðir (40%) vita ekki einu sinni hvaða meðferðarúrræði eru í boði¹

TRYGGJA HEILBRIGT LÍFERNI OG STUÐLA AÐ VELSÆLD ALLRA ÓHÁÐ ALDRI

HSP 3.8: Heilbrigðisþjónusta fyrir alla (...)

Það hefði mikil áhrif að hækka áfengisgjald upp í 40% af smásöluverði. Talið er að áfengisneysla í 12 lágtekjulöndum myndi minnka um 10% á sama tíma og skatturinn meira en þrefaldast og verða 38% af þeirri upphæð sem þessi lönd veita í heilbrigðisþjónustu. Jafnvel þó aðeins hluti af ágóðanum færi í heilbrigðisþjónustu myndi það stórbæta aðgengi að slíkri þjónustu.

World Health Report, 2010

Það er lífsnauðsynlegt fyrir velferð mannkyns sem og áframhaldandi sjálfbæra þróun hagkerfis og félagsþjónustu að efla og vernda lýðheilsu almennings. Það að ná fram heilbrigðisþjónustu fyrir alla eykur lífsgæði og færir okkur nær því að koma á heimsfriði og öryggi³⁵

TRYGGJA ÖLLUM JAFNAN AÐGANG AÐ GÓÐRI MENNTUN

HSP 4.1: Fyrir 2030, tryggja að allar stúlkur og drengir ljúki ókeypis, réttisýnu og vönduðu grunnskólanámi sem leiði til gagnlegrar og árangursríkrar menntunar

Bokkur frekar en bækur: Áfengi stefnir menntun í hættu

Neysla áfengis og annarra skaðlegra efna hefur verið tengt við fjölda neikvæðra afleiðinga þegar kemur að menntun, þar með talin léleg ástundun, lélegur

námsárangur og brottfall úr skóla það liggur eindregin sönnun fyrir því að áfengisneysla hefur slæm áhrif á heilsufar, félagslíf og menntun³⁶.

- Áfengi er það vímuefni sem börn á aldrinum 13 – 15 ára nota mest. Eitt af hverjum fjórum 13 – 15 ára börnum notuðu áfengi á síðustu 12 mánuðum³⁶
- Neysla hugbreytandi efna getur haft áhrif á vellíðan barna og hefur sterk tengsl við lélegan námsárangur³⁶
- Neikvæð áhrif á menntun um allan heim vegna áfengisneyslu fela meðal annars í sér lélegan námsárangur, skróp, brottfall sem og það að ljúka ekki námi á framhaldsskóla- og háskólastigi í fjölda landa og landssvæða, bæði í þróuðum og þróunarlöndum³⁶

TRYGGJA ÖLLUM JAFNAN AÐGANG AÐ GÓÐRI MENNTUN

HSP 4.6: Fyrir 2030, tryggja að öll ungmenni og stór hluti fullorðinna, bæði karlar og konur, hafi náð tókum á lestri og skrift og öðlast talnaskilning

Áfengi grefur undan venjum og forsendum fyrir árangur í námi

Áfengisnotkun innan fjölskyldunnar og í samfélaginu er verulegur áhættuþáttur fyrir lélegan námsárangur.

Alþjóðaheilbrigðismálastofnunin, Fíkniefna- og sakamálaskrifstofa Sameinuðu þjóðanna (UNODC) og UNESCO gefa upp fjölda áhættuþátta innan fjölskyldunnar:

Neysla foreldra, geðsjúkdómar foreldra, misnotkun og vanræksla foreldra, fátækt mæðra. Áður-greindar stofnanir telja einnig upp fjölmarga áhættuþætti í samfélaginu: gott aðgengi að áfengi og öðrum vímuefnum, samfélagsvenjur þar sem neysla hugbreytandi efna telst eðlileg og námsárangur hlýtur skaða af, ónæg jákvæð samskipti við aðra fullorðna³⁶.

Áfengi er skýr áhættuþáttur fyrir öllu ofangreindu³⁷ og leiðir til þess að:

- Foreldrahlutverkið er vanrækt og yfirgefið³⁸
- Fábrotnum úrræðum er sóað í áfengi í stað hollrar fæðu, tómstunda og námsgagna³⁸
- Veikindi sem til koma vegna áfengis auka enn á brýnt ástandið og kynda upp í vítahringnum³⁸
- Venjur og skilyrði fyrir námsárangur veikjast og grotna í sundur³⁸

NÁ FRAM JAFNRÉTTI KYNJANNA OG EFLA ÁHRIF KVENNA OG STÚLKNA

HSP 5.1: Öll mismunun gagnvart konum og stúlkum
verði afnumin alls staðar

Markaðs- setning áfengis viðheldur skaðlegum viðmiðum

Áfengisiðnaðurinn hefur safnað saman feikna miklu magni áfengis auglýsinga, auglýsinga og öðru kynningarefni áfengisvörumerkja sem viðhalda hugmyndum og viðhorfum sem mismuna konum og stúlkum og veikja stöðu þeirra innan samfélagsins.

Lýsing karla jafnt og kvenna og stúlkna við markaðssetningu áfengis kyndir undir skaðlega karlmennsku³⁹, sem og kynlífsvæðingu og hlutgervingu kvenna og af-manneskjuvæðir þær.⁴⁰ Þar er mögnuð upp algenga hugmyndin um að karlar séu konum æðri og réttlætt er karlrembu-drottun yfir hinu kyninu⁴¹.

NÁ FRAM JAFNRÉTTI KYNJANNA OG EFLA ÁHRIF KVENNA OG STÚLKNA

HSP 5.1: Hætta hvers kyns mismunun gagnvart konum og stúlkum alls staðar

- Sterkar sannanir eru um tengsl áfengisnotkunar og ofbeldishegðunar þýða að viðtekin hegðun tengd menningu og samfélagi varðandi áfengisnotkun og tilætluð áhrif hennar hvetja einnig til og réttlæta ofbeldi⁴²
- Áfengistengt ofbeldi er algengara í samfélögum þar sem margir trúa því að áfengi hafi jákvæð áhrif með því að „leyfa“ fólki að stíga út fyrir mörk eðlilegrar félagslegrar hegðunar⁴³
- Umhverfi þar sem áfengis er neytt og þar sem taumleysi og kynathöfnum er hampað gera erfitt um vik að vinna gegn kynferðisbrotum⁴⁴
- Tilvist kynferðislega ofbeldisfullra auglýsinga inni á vínveitingastöðum grefur umtalsvert undan hvatningunni til að hætta kynbundnu ofbeldi⁴⁴

Markaðs- setning áfengis viðheldur skaðlegum viðmiðum

NÁ FRAM JAFNRÉTTI KYNJANNA OG EFLA ÁHRIF KVENNA OG STÚLKNA

HSP 5.2: Útrýma öllum tegundum ofbeldis gagnvart

konum og stúlkum opinberlega og í einkalífi, þar
með talið mansal og bæði kynferðisleg- sem og
önnur misnotkun

Áfengi kyndir undir faraldur ofbeldis gegn konum

Það er sterkt samband á milli áfengis og heimilisofbeldis, ofbeldis í nánnum samböndum og nauðgunar. Sambandið á milli allra tegunda árásarhneigðar og áfengisnotkunar er ótvírætt¹.

Alþjóðleg aðgerðaáætlun alþjóðaheilbrigðismála-stofnunarinnar gegn ofbeldi manna á milli (e. The WHO Global Plan of Action on interpersonal violence) skilgreinir „auðvelt aðgengi að áfengi“ sem áhættuþátt fyrir endurtekið kynbundið ofbeldi, líka gegn börnum⁴⁶.

Áfengi er sjaldan eina skýringin á að ofbeldi sé beitt, en það er oft sá þáttur sem hrindir því af stað. Áfengisnotkun skapar aðstæður fyrir ofbeldisfulla hegðun. Það er oft notað sem afsökun fyrir annars konar félagslega óásættanlegri hegðan⁴⁷.

NÁ FRAM JAFNRÉTTI KYNJANNA OG EFLA ÁHRIF KVENNA OG STÚLKNA

HSP 5.2: Útrýma öllum tegundum ofbeldis gagnvart konum og stúlkum opinberlega og í einkalífi, þar með talið mansal og bæði kynferðisleg- sem og önnur misnotkun

- 65% kvenna sem hafa orðið fyrir ofbeldi af hálfu náins vinar á Indlandi, í Víetnam, Úganda, Simbabve og Suður-Afríku greindu frá því að gerandinn hafði neytt áfengis⁴⁸
- Það eru sterk tengsl milli áfengisnotkunar og kynferðislegrar árásargirni hjá ungum karlmönnum¹
- Rannsóknarhópar í dreifbýli í Rúanda leiða í ljós að konur, sem þolendur heimilisofbeldis, telja áfengi vera aðaláhrifaþáttinn⁴⁹
- Í Argentínu eru 68% af öllum heimilisofbeldismálum tengd áfengi⁵⁰
- Karlar sem viðurkenna „misnotkun áfengis“ í sex miðlungs- og lágtekjulöndum í Asíu og á Kyrrahafssvæðinu eru með hærri tíðni kynferðisbrota gagnvart maka⁵¹

**Áfengi
kyndir undir
faraldur
ofbeldis
gegn
konum**

NÁ FRAM JAFNRÉTTI KYNJANNA OG EFLA ÁHRIF KVENNA OG STÚLKNA

HSP 5.6: Tryggja jöfn tækifæri og rétt allra til kynheilbrigðis

Áfengi stefnir frjósemi- heilbrigði og kyn- réttindum í hættu

Áfengi hefur neikvæð áhrif á heilsufar kvenna og barna. Áfengis neysla eykur líkurnar á óvæntri þungun með því að stuðla að kynlífi án getnaðarvarna⁵². Áfengisnotkun á meðgöngu er einnig áhættuþáttur fyrir slæma útkomu meðgöngu.

- Andvana fæðing, fósturlát og fæðing fyrir tímann eru fá dæmi um alvarlegar afleiðinga sem notkun áfengis á meðgöngu getur valdið⁵³
- Notkun áfengis á meðgöngu tengist skammtaháðri svörun aukinnar áhættu á fósturláti⁵⁴
- Gögn frá Gana sýna að sterk tengsl á milli áfengisneyslu og dauðsfalla mæðra af völdum fóstureyðingar. Konur sem höfðu einhvern tímann notað áfengi, þær sem notuðu áfengi oft og jafnvel þeir sem notuðu áfengi af og til voru nærri þrisvar sinnum líklegri til að látast vegna fóstureyðingar en þær sem ekki voru í neyslu. Aldur móður, hjúskapa-staða og menntunarstaða hafa samþætt áhrif á tengslin⁵⁵

TRYGGJA AÐGENGI AÐ OG SJÁLFBÆRA STJÓRNUN VATNS OG HREINLÆTIS Í ALLRA ÞÁGU

HSP 6.1: Fyrir 2030, koma upp viðtækum og jöfnum aðgangi að öruggu og ódýru neysluvatni handa öllum

Neyslu- vatn eða framleiða áfengi?

Fyrir 2025 er áætlað að 1,8 milljarðar manns muni lifa við vatnsskort, en tveir þriðju hlutar mannkyns munu búa á svæðum þar sem vatn er af skornum skammti⁵⁶.

785 milljón manns búa fjarri hreinu vatni⁵⁷. 70% af vatnsauði heimsins fer í ræktun og áveitur samkvæmt Matvæla- og landbúnaðarstofnun Sameinuðu Þjóðanna⁵⁸.

Áfengisframleiðsla er ógnun við vatnsöryggi á mörgum svæðum heimsins:

- Vatnsfótspor víns er hryllilegt. Til að framleiða einn lítra af víni þarf 870 lítra af vatni⁵⁹
- Vatnsfótspor bjórs er skelfilegt. Nota þarf 298 lítra af vatni fyrir hvern lítra af bjór⁶⁰

TRYGGJA AÐGENGI AÐ OG SJÁLFBÆRA STJÓRNUN VATNS OG HREINLÆTIS Í ALLRA ÞÁGU

HSP 6.4: Fyrir 2030, auka verulega skilvirka notkun vatns á öllum sviðum og tryggja sjálfbæra vatnstöku og útvega ferskvatn til að bregðast við vatnsskorti, og fækka með sjálfbærum hætti þeim sem líða vatnsskort

Framleiðsla áfengis veldur vatnsskorti

Þriðjungur allra stærstu grunnvatnsveita heims eru nú þegar í neyð⁶¹ og um 4 milljarðar manns, sem er nærri tveir þriðju hlutar mannkyns, lifa við sáran vatnsskort að minnsta kosti einn mánuð á ári.

Áhrifin á fátæk samfélög eru hvað alvarlegust þegar takmarkaðar auðlindir eru þurrkaðar upp til framleiðslu á áfengi í stað þess að styðja við lífið í samfélaginu og þróun þess.

Þetta á sér stað á sama tíma og áfengisöðnaðurinn losar kemísk efni í miklu magi út í vatnaleiðir um allan heim við framleiðsluna og stuðlar þannig að skorti á drykkjarhæfu vatni.

TRYGGJA AÐGENGI AÐ OG SJÁLFBÆRA STJÓRNUN VATNS OG HREINLÆTIS Í ALLRA ÞÁGU

HSP 6.4: Fyrir 2030, auka verulega skilvirka notkun vatns á öllum sviðum og tryggja sjálfbæra vatnstöku og útvega ferskvatn til að bregðast við vatnsskorti, og fækka með sjálfbærum hætti þeim sem líða vatnsskort

Peir flytja út vatnið okkar í vínformi.

Vanessa Ludwig, forstjóri Surplus People Project í Suður-Afríku

- Í Úganda menga brugghús ána Kiiha. Áin var helsta dryk-kjarvatnsveita fjölmargra þorpa þar til það uppgötvaðist að vatnið var ekki lengur dryk-kjarhæft vegna þeirra 600 brugghúsa við ána sem losa úrgang sinn í hana⁶²
- Í Cape Town í Suður-Afríku árið 2018 var þurrkurinn svo skelfilegur að það varð að slökkva á vatnsveitu borgarinnar. Á meðan dreifði áfengisiðnaðurinn sér yfir sífellt stærra landsvæði og notaði meira og meira af vatnsauðlindunum⁶³
- Í Norður-Mexíkó sniðganga mörg sveitarfélög AB InBev, stærsta bjórframleiðanda veraldar, vegna þess að brugghús fyrirtækisins valda vatnsskorti⁶³

STUÐLA AÐ HEILDRÆNUM OG SJÁLFBÆRUM HAGVEXTI, FULLRI VINNU OG FRAMLEIÐNI OG MANNSÆMANDI VINNU HANDA ÖLLUM

HSP 8.2: Ná fram aukinni efnahagslegri framleiðni með fjöl-breytni, tækninýjungum og nýsköpun, þar á meðal með því að beina athygli að mannaflsfrekum sviðum með mikinn virðisauka

Gífurlegur efnahagslegur kostnaður vegna áfengis

Efnahagsleg byrði af völdum áfengis á heimsvísu er umtalsverð, nemur í sumum löndum allt að 5,44% af vergri landsframleiðslu⁶⁴. Kostnaður vegna áfengisttengds skaða hefur verið mældur á mörgum svæðum og nemur verulegum upphæðum:

- Evrópusambandið: 156 milljarðar evra árlega⁶⁵
- Bandaríkin: 249 milljarðar dala árlega⁶⁶
- Suður Afríka: Samanlagður áþreifanlegur og óáþreifanlegur efnahagslegur kostnaður vegna áfengistjóns nam næstum 300 milljörðum rand eða 10-12% af vergri landsframleiðslu⁶⁷
- Indland: Áfengisbyrðin (1,45% af landsframleiðslu) veldur hærri kostnaði en öll útgjöld ríkisins til heilbrigðiskerfisins (1,1% af landsframleiðslu)⁶⁷
- Ástralía: Varfærnislegt mat á félagslegum kostnaði vegna áfengis náði 14,35 milljörðum dala, en stærstu þættirnir voru minnkun afkasta (42,1%), umferðarslys (25,5%) og útgjöld til dóms- og réttarkerfisins (20,6%)⁶⁸

STUÐLA AÐ HEILDRÆNUM OG SJÁLFBÆRUM HAGVEXTI, FULLRI VINNU OG FRAMLEIÐNI OG MANNSÆMANDI VINNU HANDA ÖLLUM

HSP 8.6: Fyrir 2020, minnka verulega hlutfall ungmenna sem ekki eru í vinnu, námi eða þjálfun (EVNP)

Skilja ekkert ungmenni eftir í EVNP

Sýnt hefur verið fram á að neysla áfengis, sem og neysla annarra skaðlegra efna, hefur í för með sér neikvæðar afleiðingar á sviði menntunar eins og til dæmis lélega ástundun, minnkuð afköst og brottfall úr námi.

Neikvæðar afleiðingar á sviði menntunar á heimsvísu vegna áfengisneyslu telja meðal annars lélega frammistöðu, fjarvista, brottfall úr námi og það að ljúka ekki framhaldsnámi, en afleiðingarnar eru greinilegar hjá fjölda ólíkra landa og landsvæða óháð þróunarstöðu³⁶.

- Árið 2013 voru meira en 14% fólks 16 til 24 ára að aldri í Englandi (nálægt 900.000 ungmenni) ekki í vinnu, námi eða þjálfun (EVNP)⁷⁴
- Hugmyndin að baki EVNP felur í sér getu til að takast á við fjöldann allan af viðkvæmum málefnum meðal ungmenna, þar á meðal mál tengd atvinnuleysi, brottfalli úr skóla eða erfiðleikum við að sækja um vinnu⁷⁵

STUÐLA AÐ HEILDRÆNUM OG SJÁLFBÆRUM HAGVEXTI, FULLRI VINNU OG FRAMLEIÐNI OG MANNSÆMANDI VINNU HANDA ÖLLUM

HSP 8.8: Standa vörð um réttindi launafólks og stuðla að öruggu vinnuumhverfi alls launafólks, þar á meðal farandlaunþega, einkum farandkvenna, og þeirra sem eru í ótryggu starfi

Tap vinnustaða vegna áfengis og minni framleiðni

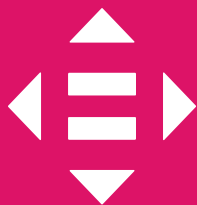
Neysla áfengis á mikið erindi við HSP 8 samkvæmt skýrslu Alþjóðaheilbrigðismálastofnunarinnar frá 2018 um stöðu áfengis á heimsvísu.

Á heimsvísu er áfengi í fyrsta sæti yfir áhættuþætti vanheilsu og ótímabærs dauða á meðal fólks á aldrinum 15 til 49 ára, meginþorra starfandi hluta þjóðarinnar þegar

efnahagsleg framleiðni fólks er hvað mest⁶⁹. Áfengissýki leiðir til launataps sem nemur að líkindum milljörðum dollara á hverju ári⁷⁰.

Áfengi er umtalsverður áhættuþáttur fjarvista frá vinnu og vinnu án einbeitingar, að stórum hluta í beinu hlutfalli við magn, þar sem samband er á milli samfélagslegrar og einstaklingsbundinnar áfengisneyslu og fjarvista vegna veikinda⁷¹.

- Á Bretlandi er talið að allt að 89.000 manns mæti á hverjum degi í vinnuna með timburmenn eða undir áhrifum áfengis. Efnahagslegi kostnaðurinn er allt að 1,4 milljarði punda⁷²
- 35% þeirra 1.300 bygginga-verkamanna sem rannsókn náði til höfðu starfað við hlið fólks undir áhrifum áfengis⁷³

MINNKA ÓJÖFNUÐ INNANLANDS OG MILLI LANDA

HSP 10.2: Fyrir 2030, auka áhrif og stuðlað að félagslegri, efnahagslegri og stjórnmálalegri þátttöku allra (...)

HSP 10.3: Tryggja jöfn tækifæri og draga úr ójöfnuði (...)

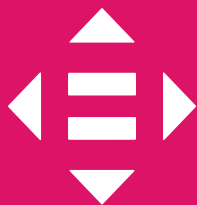

HSP 10.4: Mörkuð verði stefna í ríkisfjármálum, launamálum og á félagslegu sviði með það fyrir augum að auka jafnrétti stig af stigi

Kerfis- bundið arðrán: Áfengis- iðnaðurinn eykur ójöfnuð milli landa

Áfengi stuðlar oft að og eykur ójöfnuð á milli landa og innan þeirra, sem kemur í veg fyrir að HSP 10 náist, samkvæmt Alþjóðaheilbrigðismála-stofnuninni¹.

Alþjóðlegi áfengisiðnaðurinn er drifkrafturinn að baki fjölmargra þátta sem leiða til aukinnar áfengisnotkunar vegna aukins aðgengis að áfengi sem og veikingar á stjórnunarstefnum varðandi áfengi í þróunar-löndum⁷⁶. Nú þegar er áfengis-vandinn brýnn í mörgum lág- og miðlungstekjulöndum¹ og heilbrigðis- og félagsmála-kerfin eru ekki í stakk búin að takast á við vandann.

MINNKA ÓJÖFNUÐ INNANLANDS OG MILLI LANDA

HSP 10.2: Fyrir 2030, auka áhrif og stuðlað að félagslegri, efnahagslegri og stjórnmálalegri þátttöku allra (...)

HSP 10.3: Tryggja jöfn tækifæri og draga úr ójöfnuði (...)

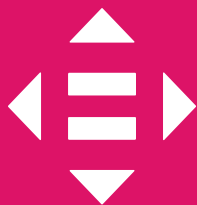

HSP 10.4: Mörkuð verði stefna í ríkisfjármálum, launamálum og á félagslegu sviði með það fyrir augum að auka jafnrétti stig af stigi

Þar sem neysla áfengis hefur mestmegnis staðið í stað í hinum mettuðu mörkuðum hátekjulanda hefur þorstinn eftir sívaxandi gróða leitt fjölbjóðleg áfengisfyrirtæki (sem koma flest frá Vestur-Evrópu og Norður-Ameríku) að nýjum veiðilendum: þróunarlönd⁷⁷.

Afleiðingarnar eru aukið aðgengi að áfengi, aukin áfengisneysla og aukinn áfengisskaði. Öfugt við þróunina í iðnríkjum er áfengis-notkun í þróunarlöndum á uppleið, sem ógnar heimsmarkmiðunum.

- Áfengisneysla miðað við höfðatölu jókst gríðarlega milli 1990 og 2017 í Asíu og á Kyrrahafssvæðinu, til dæmis um 38% í Indlandi (úr 4,3 í 5,9 lítra) og um 90% í Víetnam (úr 4,7 í 8,9 lítra)⁷⁸
- Asía og Kyrrahafssvæðið eru á góðri leið með að ná EKKI EINU EINASTA heimsmarkmiði sjálfbærrar þróunar⁷⁹
- Nú þegar íþyngir áfengisvandinn Afríku hlutfallslega í mestu mæli¹

MINNKA ÓJÖFNUÐ INNANLANDS OG MILLI LANDA

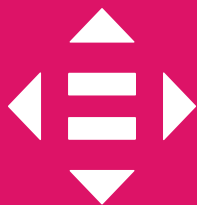
HSP 10.2: Fyrir 2030, auka áhrif og stuðlað að félagslegri, efnahagslegri og stjórnmálalegri þátttöku allra, óháð aldri, kyni, fötlun, kynþætti, þjóðerni, uppruna, trú eða efnahagslegri eða annars konar stöðu

Áfengi og ójöfnuður innan landa: Meiri skaði fyrir hvern lítra

Áfengistengdur skaði veldur vissulega ójöfnuði og byggir á þáttum eins og efnahagslegri stöðu, menntun, kyni, þjóðerni og búsetustað. Áfengisnotkun fátækari áfengisneytenda veldur þeim og fjölskyldum þeirra hlutfallslega meiri skaða en ríkari áfengisneytendum¹.

Almennt talað neyta lægra félags- og efnahagslega settir hópar minna magns áfengis í heildina séð og eru líklegri til að vera bindindismenn, en þeir verða fyrir meira áfengis- tengdum skaða en efnameiri hópar sem neyta sama magns⁸⁰.

Áfengisiðnaðurinn eykur einnig ójöfnuð innan samfélagsins. Lágtekjufólk er líklegra til að búa í nágrenni við áfengisverslanir en þeir sem eru betur settir fjárhagslega og búa á svæðum þar sem fleiri úrræði eru í boði⁸¹.

MINNKA ÓJÖFNUÐ INNANLANDS OG MILLI LANDA

HSP 10.2: Fyrir 2030, auka áhrif og stuðlað að félagslegri, efnahagslegri og stjórnmálalegri þátttöku allra, óháð aldri, kyni, fötlun, kynþætti, þjóðerni, uppruna, trú eða efnahagslegri eða annars konar stöðu

Við sjáum almenna tilhneigingu í þróunarlöndum til aukins aðgengis að áfengi allan sólarhringinn, sem og aukinnar markaðssetningar sífellt alþjóðlegri framleiðenda á evrópskum drykkjum. Í sumum tilvikum leiða þessar breytingar á áfengisframleiðslu beinlínis til efnahagslegs ójöfnuðar [...]

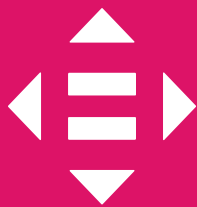

WHO Global Alcohol Status Report 2018, bls. 18

Það eykur ójöfnuð af áfengis-
tengdu tjóni að verða fyrir félags-
og efnahagslegum erfiðleikum.

- Í Bretlandi er talið að heilsu-
tengdur ójöfnuður kosti 32-33
milljarða punda á ári⁸²
- Í Svíþjóð er verkafólk tvöfalt
til þrefalt líklegra til að verða
fyrir áfengistengdu tjóni
heldur en opinberir
starfs-menn, jafnvel þó svo
að áfengisneyslan væri
svipuð að magni⁸³

- Hinir fátæku eru berskjaldaðri
gagnvart þeirri samfélagslegu
röskun, því ofbeldi og þeim
heilsufarslega skaða sem
fylgja aukinni neyslu áfengis¹
- Meiri „skaði fyrir hvern
lítra“ tengist mörgum
tegundum áfengisskaða:
langvinnir sjúkdómar eins
og skorpulífur; áverkar á
bæði áfengis-neytandanum
og öðrum í kringum hann;
smitsjúkdómar¹

MINNKA ÓJÖFNUÐ INNANLANDS OG MILLI LANDA

HSP 10.3: Tryggja jöfn tækifæri og draga úr ójöfnuði, meðal annars með afnámi laga, stefnumótun og starfsháttum sem ala á mismunun, samhliða því að þrýsta á lagasetningu, stefnumótun og starfshætti sem styðja við markmiðið

Áfengis- tengdur skaði bitnar á öðrum

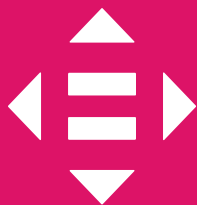
Heilsufarstjónið er aðeins hluti af því heildartjóni sem áfengi veldur. Tjón af völdum áfengis snertir ekki aðeins þá sem nota áfengi heldur einnig þá sem eru í kringum þá – fjölskyldumeðlimi, vini og vandamenn, vinnufélaga og ókunnugt fólk á götunni¹.

Áfengistjón sem bitnar á öðrum (e. Alcohol's harm to others - AHTO) hefur ýmsar neikvæðar afleiðingar í för með sér sem bitna á:

- Heilsufari (áverkar, kvíði, þunglyndi, smitsjúkdómar)
- Félagslífi (ofbeldi, truflun, hræðsla eða höft á almannafæri eða úti á lífinu)
- Fjárhag (skemmdar eignir, fjölskyldusparnaði eytt í óþarfa, kostnaður vegna heilbrigðis-þjónustu)

Neikvæð áhrif áfengisneyslu foreldra á börn sín eru eitt dæmi þar sem allir þættir áfengistjóns sem bitnar á öðrum koma saman og magna hvern annan upp.

- Í Bandaríkjunum er AHTO víða að finna og tengist þjóðfélagsstöðu, áfengisnotkun þess sem verður fyrir AHTO sem og því hvort stíf áfengisneysla sé viðvarandi á heimilinu⁸⁴

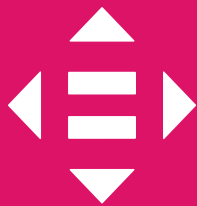
MINNKA ÓJÖFNUÐ INNANLANDS OG MILLI LANDA

HSP 10.3: Tryggja jöfn tækifæri og draga úr ójöfnuði, meðal annars með afnámi laga, stefnumótun og starfsháttum sem ala á mismunun, samhliða því að þrýsta á lagasetningu, stefnumótun og starfshætti sem styðja við markmiðið

- Þeir sem yngri eru í aukinni hættu að verða fyrir AHTO af öllu tagi
- Konur eru líklegri til þess að greina frá áfengisskaða vegna áfengisnotkunar maka/sambýlismanns eða fjölskyldumeðlims
- Karlar voru líklegri til þess að tilkynna áfengisskaða af völdum áfengisneyslu ókunnugra
- Á Englandi hefur AHTO áhrif á 20.1% þjóðarinnar⁸⁵
- Í Brasilíu eru 60% allra ofbeldismála í nánum samböndum tengd áfengi⁸⁶
- Í dreifbýli í Mexíkó tengist 20 dala langvarandi hækkun tekna eiginkonu, 15% minnkun áfengisnotkunar eiginmanns og 21% minnkun árásarhegðunar⁸⁷
- Í Bandaríkjunum búa meira en 10% barna hjá foreldri með áfengisvanda⁸⁸
- Í ESB alast 9 milljónir barna upp hjá foreldrum sem eiga við áfengisvanda að stríða⁸⁹
- Nánast $\frac{3}{4}$ fullorðinna í Ástralíu (10 milljónir manna) verða fyrir skaðlegum áhrifum vegna áfengisnotkunar einhvers annars⁹⁰

Áfengis- skaði bitnar á öðrum

MINNKA ÓJÖFNUÐ INNANLANDS OG MILLI LANDA

HSP 10.4: Mörkuð verði stefna í ríkisfjármálum, launamálum og á félagslegu sviði með það fyrir augum að auka jafnrétti stig af stigi

Skattlagning áfengis bætir stöðu fátækra, eykur félagslega aðlögun og jafnrétti

Efnahagslegt- og heilsufarslegt tjón af völdum áfengis hefur hlutfallslega meiri áhrif á hátækar fjölskyldur. Hækkað verðlag hefur einnig meiri áhrif á þær en á ríkari fjölskyldur. Þar af leiðandi

gagnast skattlagning áfengis frekar þeim hátækari með því að draga úr áfengisneyslu og skaða sem henni tengist, t.d. með færri veikindadögum, lengri og afkastameiri starfsæfi og minni útgjöld vegna heilsufars⁹¹.

Fjármagn sem af skattlagningu áfengis kemur er hægt að nýta til að hjálpa hátækum og auka þar með enn á hagsbótina⁹¹.

- Hækkun áfengisskatts mun hindra 9 (20% aukning) til 22 (50% aukning) milljónir ótímabærra dauðsfalla yfir 50 ára tímabil⁹¹
- Á 50 árum gætu skattur sem hækkar verðlagningu áfengis um 20% frá núverandi verðlagi aflað nærri 9 billjónir bandaríkjadala í hagnað; 50% aukning gæti aflað nærri 17 billjónir bandaríkjadala í hagnað⁹¹

GERA BORGIR OG MANNABYGGÐIR ÖRUGGAR, ÞRAUTSEIGAR OG SJÁLFBÆRAR FYRIR ALLA

HSP 11.7: Fyrir 2030, koma á fót almennum aðgangi að öruggum, heildrænum og aðgengilegum grænum almenningssvæðum, einkum ætluðum konum og börnum, eldra fólki og fötluðum

Þéttleiki sölustaða áfengis: ótrygg opinber svæði, ofbeldi í hverfinu

Heilsueflandi almenningssvæði eru máttarstólpi sjálfbærra borga. Heilsueflandi græn svæði eru örugg, aðgengileg, eflandi og fjölbreytt. Það eru heilsueflandi græn svæði sem gera borgir að borgum fyrir almenning, þar sem jafnrétti, mannréttindi, þátttökuréttur, ríkisborgararéttur og vellíðan eru haldin í heiðri.

- 90.000 dauðsföll vegna ofbeldis manna á milli um allan heim má rekja til áfengisnotkunar⁹²

GERA BORGIR OG MANNABYGGÐIR ÖRUGGAR, ÞRAUTSEIGAR OG SJÁLFBÆRAR FYRIR ALLA

HSP 11.7: Fyrir 2030, koma á fót almennum aðgangi að öruggum, heilðrænum og aðgengilegum grænum almenningssrýmum, einkum ætluðum konum og börnum, eldra fólki og fötluðum

- Fíladelfía, BNA: Rannsóknir sýna að því fleiri áfengisverslanir sem fyrirfinnast í hverfinu, því fleiri ofbeldismál eiga sér stað í því hverfi⁹³
- Suður-Afríka: Áfengistengt ofbeldi á sér oft stað í almenningssrýmum og nær hámarki um helgar og á hátíðisdögum⁹⁴
- Á Írlandi, 2011, hefur annar hver einstaklingur orðið fyrir áfengistengdri ógnun, hótun eða ofbeldi
- 45% Íra segjast hafa lagt lykkju á leið sína vegna ótta við fólk sem hafði notað áfengi, eða til að forðast staði þar sem notkun áfengis er mjög algeng⁹⁵
- Finnland: Áfengistengd manndráp jukust um 30% þegar áfengi varð aðgengilegra frá 2017 til 2018⁹⁶
- England, Wales: Helmingur allra áfengistengdra ofbeldistilvika gerist í eða nærri krám og klúbbum⁹⁷
- Kalí, Kólumbíu: Morðum fækkaði um 25% þegar áfengisverslanir stytту opnunartíma um tvær klukkustundir⁹⁸

HSP 11.7: Fyrir 2030, koma á fót almennum aðgangi að öruggum, heildrænum og aðgengilegum grænum almenningssýmum, einkum ætluðum konum og börnum, eldra fólki og fötluðum

Áfengi – ógnun við örugg, heilsu- eflandi almennings- rými fyrir konur og stúlkur

Örugg almenningssými eru viðfangsefni kvenréttinda. Gögn sýna að áfengi ógnar öryggi kvenna og frelsi í almenningssýmum, nærri krám og klúbbum.

- Nýja-Sjáland: Meira en 1 af hverjum 10 konum á aldrinum 14 til 19 ára kvaðst hafa orðið fyrir líkamsárás; 1 af hverjum 5 konum á aldrinum 14 til 19 ára hafði orðið fyrir kynferðislegri áreitni undanfarna 12 mánuði, og gerandinn hafði notað áfengi¹⁰⁰
- Í Kambódíu: 83% bjórsölu-stúlkna neyðast til að þola óæskilega kynferðislega áreitni¹⁰¹
- Svíþjóð: Af 317.000 líkamsárásum tengdust 180.000 þeirra áfengi¹⁰²
- Bæjarfélagið Díadema í São Paulo, Brasilíu: Stytting sölutíma áfengis fækkaði morðum verulega og jók öryggi skemmtanalífs og almenningssýma⁹⁸
- Ástralía: 40% allra líkamlegra og kynferðislegra ofbeldismála gegn konum tengjast áfengi⁹⁹

GERA BORGIR OG MANNABYGGÐIR ÖRUGGAR, ÞRAUTSEIGAR OG SJÁLFBÆRAR FYRIR ALLA

HSP 11.7: Fyrir 2030, koma á fót almennum aðgangi að öruggum, heildrænum og aðgengilegum grænum almenningsskýmum, einkum ætluðum konum og börnum, eldra fólki og fötluðum

Áfengi – kemur í veg fyrir almennings- rými fyrir alla, börn, unglinga, ungmennni

Almenningsskými fyrir alla eru hluti af réttindum ungmenna. Gögn sýna að það að vera útilokuð frá almenningsskýmum af völdum áfengis veldur mikilli byrði á heilsu og velliðan unglunga.

- Svíþjóð: 21% unglunga segjast eingöngu nota áfengi vegna þess að það sé ekkert annað við að vera í frístundum¹⁰³
- Svíþjóð: 87% unglunga eru sammála/hokkuð sammála því að áfengi geri almenningsskými ótrygg¹⁰³
- 55% unglunga í Svíþjóð segjast halda sig fjarri almenningsskýmum vegna áfengis¹⁰³
- Tansanía: Hátt hlutfall áfengis-verslana í Dar es Salaam eykur áfengisneyslu unglunga¹⁰⁴
- Þéttleiki sölustaða áfengis tengist aukinni ölvunardrykkju og ýmsu áfengistjóni, svo sem ofbeldi, umferðarslysum eða kynsjúkdóma¹⁰⁵

TRYGGJA SJÁLFBÆR NEYSLU- OG FRAMLEIÐSLUMYNSTUR

HSP 12.2: Fyrir 2030, ná fram sjálfbærri stjórnun og skilvirkri nýtingu náttúruauðlinda

Áfengis- framleiðsla ógnar sjálfbærri nýtingu náttúru- auðlinda

Korntegundir eru einn mikilvægasti fæðuflokkur mannkyns og verður seint hægt gera of mikið úr mikilvægi þeirra. Að mörgu leyti má telja korntegundir mikilvæg-ustu matjurtir sem ræktaðar eru í heiminum. Þær eru fullar af orku og innihalda mikilvæg prótín, kolvetni, ýmis B-vítamin, E-vítamín, járn, snefilefni, steinefni og trefjar. Neysla kornfæðu á heimsvísu uppfyllir um helming þess magns prótína og þeirrar orku sem við þörfumst úr fæðunni.

- En korntegundir eru einnig notaðar í framleiðslu áfengis eins og viskís og bjórs (bygg; dúrra), vodka (hveiti), búrbon (rúgur), sake (hrísgrjón)¹⁰⁶

Framleiðsla áfengis krefst mikils magns auðlinda og er EKKI sjálfbær fyrir umhverfið. Á sama tíma stafar hættan á að matjurtaræktun í formi uppskerubrests vegna loftslagsbreytinga¹⁰⁷.

TRYGGJA SJÁLFBÆR NEYSLU- OG FRAMLEIÐSLUMYNSTUR

HSP 12.2: Fyrir 2030, ná fram sjálfbærri stjórnun og skilvirkri nýtingu náttúruauðlinda

Það sem gætu verið matvæli verður eitrað efni, ávanabindandi og krabbameins- valdandi

Gert er ráð fyrir að ofsahiti og þurrkar muni vara sífellt lengur og vera sífellt alvarlegri, sem í auknum mæli hefur áhrif á hálauna- sem og miðlungs-launalönd og láglauanalönd.

Líklegt er að vatnsskortur eigi eftir að verða algengari þegar heimurinn stendur frammi fyrir loftslagsbreytingum og auknum mannfjölda.

- Magn byggs á heimsmæli-kvarða sem og landsmæli-kvarða minnkar í takt við alvarleika náttúruhamfara¹⁰⁷

Áfengisframleiðsla teflir náttúru-auðlindum í tvísýnu, einkum vatni, og veldur vatnsskort:

- Vatnsfótspor víns er hryllilegt. Til að framleiða einn lítra af víni þarf 870 lítra af vatni¹⁰⁸
- Vatnsfótspor bjórs er skelfilegt. Nota þarf 298 lítra af vatni fyrir hvern lítra af bjór¹⁰⁹

TRYGGJA SJÁLFBÆR NEYSLU- OG FRAMLEIÐSLUMYNSTUR

HSP 12.3: Fyrir 2030, helminga matarúrgang hvers manns á heimsvísu á smásölu- og neytendastigi og draga úr matarsóun við framleiðslu og flutning, að meðtalinni sóun eftir uppskeru

Nú þegar: Umfang áfengis- framleiðslu og neyslu eru ósjálfbær

Ýmsar tegundir mjölvaríkra plantna hafa verið notaðar við bjórframleiðslu, þar á meðal maís (Suður-Ameríka:), sója (Indland), hirsí og dúrra (Afríka) og hrísgrjón (Asía). Nú á dögum er bjór-framleiðsla úr möltuðu byggi algengasta bruggaðferð í heimi. Vinnsla byggs yfir í malt er orku-frekt ferli¹¹⁰ og ræktun byggs er sjálf viðkvæm gagnvart veðurfarsbreytingum¹¹¹.

- Framleiðsla áfengis felur í sér að náttúruauðlindum eins og korntegundum, sem verða sífellt fágætari, er sóað í „munaðarvöru“ frekar en nauðsynjar¹⁰⁷

TRYGGJA SJÁLFBÆR NEYSLU- OG FRAMLEIÐSLUMYNSTUR

HSP 12.8: Fyrir 2030, tryggja að fólk hafi alls staðar nauðsynlegar upplýsingar og skilning á sjálfbærri þróun og lífstíl í samræmi við náttúruna

Rannsókn Poore og Nemeck frá 2018 sýnir að minnkun áfengisneyslu um 20% getur hjálpað við að:

- minnka landnotkun undir áfengisframleiðslu um 39% að meðaltali;
- minnka losun gróðurhúsalofttegunda frá áfengisframleiðslu um 31% til 46%;
- minnka veginn skort á ferskvatnstöku um 87%¹⁵⁵
- Árið 2016 nam bjórframleiðsla á heimsvísu um það bil 1,94 milljörðum hektólítra¹¹², sem er aukning úr 1,3 milljörðum hektólítra árið 1998
- Samkvæmt sumum matsútreikningum er allt að 92% innihaldsefna í bruggun fleygt¹¹³

Neikvæð áhrif áfengisframleiðslu á aðgengi að korntegundum til matar, vatnsöryggi og matarsóun sem og hið orkufreka framleiðslu-ferli valda ytri áhrifum sem eru ósjálfbær. Stórfellt áfengistjón^{114, 115}, skaðsemi áfengis fyrir aðra sem og efnahagslegt og samfélagslegt tap vegna áfengis valda því að magn og fordæmi áfengisneyslu eru ósjálfbær.

- Áfengisiðnaðurinn fær stærstan hluta ágóða síns á mikilli áfengisnotkun: 65% af sölu í hálaunalöndum og 75% af sölu í miðlungslaunalöndum stafa af stífri drykkju í lotu¹¹⁶. Áfengisiðnaðurinn treystir á mikla og yfirdrifna áfengisnotkun til að afla meginþorra hagnaðar síns¹¹⁷

GRÍPA TIL BRÝNNA AÐGERÐA TIL AÐ SPORNA GEGN LOFTSLAGSBREYTINGUM

**HSP 13.2: Samþætta aðgerðir í loftslagsmálum
í landsbundnar stjórnarstefnur, áætlanir og skipulag**

**Ekki grænt
ef grannt
er skoðað:
Áfengi kyndir
undir losun
gróðurhúsa-
lofttegunda,
hnattræn
hlýnun**

Mjög fáir hugsa um áfengi út frá loftslagsáhrifum þess. Til að ná fram markmiðum Dagskrár 2030 er nauðsynlegt að skilja áfengis-
iðnaðinn á heildrænni hátt en áður hefur tíðkast.

- Hlutur áfengis sem neytt er í Bretlandi nemur 1,46% af heildarlosun gróðurhúsa lofttegunda Bretlands. Hlutdeild bjórs í heildarlosun áfengis nemur 65%¹¹⁸
- Þegar lífsferill spænsks bjórs var greindur kom í ljós að þáttur framleiðslu og flutnings hráefna sem notuð eru til bjórframleiðslu nemur þriðjung
heildarumhverfisáhrifa bjórframleiðsluferlinum¹¹⁹

GRÍPA TIL BRÝNNA AÐGERÐA TIL AÐ SPORNA GEGN LOFTSLAGSBREYTINGUM

**HSP 13.2: Samþætta aðgerðir í loftslagsmálum
í landsbundnar stjórnarstefnur, áætlanir og skipulag**

Framleiðsla og neysla áfengis kynda undir loftslags- hamfarir

Áfengi, þá sérstaklega bjór, kyndir undir loftslagshamfarir samkvæmt útreikningi á losun gróðurhúsalofttegunda.

- Árleg neysla bjórs í Ástralíu jafngildir útblæstri 1.94 milljarða kílómetra langrar bílferðar eða 48 000 bílferðum kringum hnöttinn
- Framleiðsla og neysla bjórs losa gróðurhúsalofttegundir út í andrúmsloftið í meiri mæli og valda loftslaginu meiri skaða en aðrar drykkjarvörur eins og kaffi eða tea¹⁵⁶

Aðrar hliðar á áfengisiðnaðinum og hlut hans í hnattrænni hlýnun, losun gróðurhúsalofttegunda, mikilli orkunotkun, mengun og nýtingu náttúruauðlinda eru:

- kæling í veitingahúsageiranum,
- notkun tilbúins áburðar,
- vatnsnotkun,
- umbúðir,
- úrgangur,
- flutningur hráefna og,
- Dreifing afurðanna¹²⁰

VERNDA, ENDURHEIMTA OG STUÐLA AÐ SJÁLFBÆRRI NÝTINGU VISTKERFA Á LANDI, SJÁLFBÆRRI STJÓRNUN SKÓGARAUÐLINDARINNAR, BERJAST GEGN EYÐIMERKURMYNDUN, STÖÐVA JARÐVEGS-EYÐINGU, ENDURHEIMTA LANDGÆÐI OG SPORNA VIÐ HNIGNUN LÍFFRÆÐILEGRAR FJÖLBREYTNÍ

HSP 15.1: Fyrir 2020, vernda vistkerfi á landi og í ferskvatni og stuðla að sjálfbærri nýtingu þeirra og endurheimt, einkum skóga, votlendis, fjalllendis og þurrkasvæða, í samræmi við skuldbindingar samkvæmt alþjóðasamningum

Framleiðsla áfengis veldur hnignun vistkerfa og ógnar líffræðilegum fjölbreytileika

Leyfi til áfengisframleiðslu eru oft veitt án þess að áhrif framleiðslunnar á umhverfið hafi verið staðfest með öyggjandi hætti.

En á vesturströnd Bandaríkjanna, í Washingtonríki, lýsa aðgerðasinnar og sérfræðingar því í smáatriðum hvernig aukin áfengisframleiðsla veldur hnignun ræktarlands, stefnir matvæla-framleiðslu á svæðinu í hættu og ógnar vistkerfinu.

VERNDA, ENDURHEIMTA OG STUÐLA AÐ SJÁLFBÆRRI NÝTINGU VISTKERFA Á LANDI, SJÁLFBÆRRI STJÓRNUN SKÓGARAUÐLINDARINNAR, BERJAST GEGN EYÐIMERKURMYNDUN, STÖÐVA JARÐVEGS-EYÐINGU, ENDURHEIMTA LANDGÆÐI OG SPORNA VIÐ HNIGNUN LÍFFRÆÐILEGRAR FJÖLBREYTNÍ

HSP 15.2: Fyrir 2020, hafi tekist að efla sjálfbærni skóga af öllu tagi, stöðva skógareyðingu, endurheimta hnignandi skóga og auka verulega nýskógrækt og endurrækta skóga um allan heim

Börn geta ekki borðað brennivín og hvalir geta ekki borðað rauðvín. Við verðum að vernda ræktunarlöndin okkar, árnar og veiðivötnin í stað þess að gefa fæðu þeirra og framtíð til áfengisíðnaðarins.

Barbara Lau, málsvari og sérfræðingur

- King County, Washington-ríki: Áfengisíðnaðurinn hefur neikvæð áhrif á sveitir og ræktarlönd, á staðbundna ræktun matar og á ferðir laxins um nálægar ár, því áfengisíðnaðurinn minnkar afköst allra ræktunarsvæða og kemur vistkerfi fljótanna í Sammamish dal úr jafnvægi¹²¹

STUÐLAÐ AÐ FRÍÐSÖMUM SAMFÉLÖGUM FYRIR
ALLA MEÐ TILLITI TIL SJÁLFBÆRRAR ÞRÓUNAR,
VEITA ÖLLUM AÐGANG AÐ RÉTTARKERFINU

HSP 16.1: Draga marktækt úr öllum tegundum
ofbeldis og dánartíðni sem því tengist hvar sem er

Áfengistengt ofbeldi hvarvetna

Á heimsvísu má rekja 90.000
dauðsföll vegna ofbeldis til
áfengis¹.

Áfengistengt ofbeldi hefur áhrif á
líkamlega og andlega heilsu, sem
og kynheilsu. Það íþyngir
umtalsvert opinberu
heilbrigðiskerfi og öðrum sviðum
hins opinbera og verður þannig
meðal helstu viðfangsefna í
sjálfbærri þróun.

Á heimsvísu, í öllum
aldurshópum, er áfengi talið bera
ábyrgð á 26% og 16% glataðra
æviára, vegna manndrápa karla
og kvenna, í þessari röð¹²².

- Taíland: Líkurnar á heimilisofbeldi fjórfaldast ef einn aðili notar áfengi; tveir af hverjum fimm glæpum ungmenna tengjast áfengi¹
- Í Noregi greindu 53% þeirra sem urðu fyrir árás og mættu á bráðamóttöku frá því að árásaraðili hefði notað áfengi fyrir árásina¹²³
- BNA: Allt að 86% morðingja, 37% árásaafbrotamanna og 60% kynferðisbrotamanna voru undir áhrifum áfengis¹²⁴
- England, Wales: Áfengi kom við sögu í u.þ.b. 1,2 milljónum ofbeldismála – nánast í helmingi allra ofbeldisbrota¹²⁵
- BNA: 1% aukning á skattlagningu í einu fylki á áfengi varð til þess að málum þar sem börn verða fyrir misnotkun fækkaði um 0.3% og heimilisofbeldis-málum fækkaði um 3%⁹⁸

STUÐLAÐ AÐ FRÍÐSÖMUM SAMFÉLÖGUM FYRIR
ALLA MEÐ TILLITI TIL SJÁLFBÆRRAR ÞRÓUNAR,
VEITA ÖLLUM AÐGANG AÐ RÉTTARKERFINU

HSP 16.2: Hætta níði, arðráni, mansali, og hvers kyns tegundum ofbeldis gegn börnum og pyntingum barna

Ungmennni verða fyrir áfengistengdu ofbeldi

Börn, unglingar og ungmenni bera hlutfallslega meiri byrði vegna áfengistjóns sem bitnar á öðrum: þau verða fyrir áfengisofbeldi þar sem gerendur eru fullorðnir, oft foreldrar.

- BNA: 13% þeirra sem níðast á börnum eru undir áhrifum áfengis¹²⁵
- Evrópa: 16% allra tilvika barnaníðs og vanrækslu tengjast áfengi¹²⁶
- Áfengi kyndir undir og eykur misþyrmingu barna sem og líkamlega- og kynferðislega misnotkun⁹⁸

- Áfengi er veigamikill þáttur í heimilisofbeldi. Börn eru líklegri til þess að sýna árásargirni ef foreldraeftirlit skortir eða ef foreldrar sýna fordæmi um árásargirni⁹⁸

Áhrif ofbeldis gagnvart ungmennum snertir alla þætti þjóðfélagsins, veldur gríðarlegu álagi á opinbera þjónustu og spillir samfélögum.

- Filippseyjar: 14% þeirra sem eru 15 – 24 að aldri greindu frá því að þeir hefðu meitt einhvern líkamlega með ofbeldi á síðustu þremur mánuðum. Ofbeldið var í umtalsverðum mæli tengt áfengi¹²⁷
- Meðal 10 til 18 ára þátttakenda í könnun á heilbrigði ungmenna á Karíbahafi, reyndist neysla áfengis undanfarið ár umtalsvert tengd vopnuðu ofbeldi¹²⁸

STUÐLAÐ AÐ FRÍÐSÖMUM SAMFÉLÖGUM FYRIR
ALLA MEÐ TILLITI TIL SJÁLFBÆRRAR ÞRÓUNAR,
VEITA ÖLLUM AÐGANG AÐ RÉTTARKERFINU

HSP 16.2: Hætta níði, arðráni, mansali, og hvers kyns tegundum ofbeldis gegn börnum og pyntingum barna

Áhrif erfiðra atburða á lífsgæði: Áfengisforvarnir fyrir HSP

Foreldrar hafa gífurleg áhrif á hegðun barna sinna á unglingsárunum, sem og á velferð þeirra um alla ævi. Unglingar sem lifa við neyslu foreldra sinna eru líklegri til þess að skaða sjálfa sig, til dæmis með því að reyna að svipta sig lífi.

Neysla foreldra getur m.a. orsakað eftirfarandi vandamál hjá börnum þeirra:

- Geðraskanir,
- Erfiðleika í samböndum,
- Fjárhagsvandamál,
- Fjölskylduvandamál og
- Lærð áhættuhegðun¹²⁹

STUÐLAÐ AÐ FRÍÐSÖMUM SAMFÉLÖGUM FYRIR
ALLA MEÐ TILLITI TIL SJÁLFBÆRRAR ÞRÓUNAR,
VEITA ÖLLUM AÐGANG AÐ RÉTTARKERFINU

HSP 16.2: Hætta níði, arðráni, mansali, og hvers kyns tegundum ofbeldis gegn börnum og pyntingum barna

Áfengisvandamál foreldra auka verulega líkurnar á því að börnin þeirra muni þróa með sér áfengisvanda síðar á ævinni⁹⁸.

Milljónir fullorðinna í Evrópu og Norður-Ameríku (þar sem vandamálið er viðurkennt og rannsakað) glíma við áhrif erfiðra atburða í æsku á lífsgæði (e. Adverse Childhood Experiences - ACEs).

- 10% lækkun á tíðni ACEs gæti sparað sem samsvarar 3 milljónum svokallaðra „glataðra góðra æviára“ (e. disability-adjusted life years – DALYs) eða 105 milljörðum dollara¹³⁰

Áhrif erfiðra atburða á lífsgæði: Áfengisforvarnir fyrir HSP

STUÐLAÐ AÐ FRÍÐSÖMUM SAMFÉLÖGUM FYRIR
ALLA MEÐ TILLITI TIL SJÁLFBÆRRAR ÞRÓUNAR,
VEITA ÖLLUM AÐGANG AÐ RÉTTARKERFINU

HSP 16.5: Draga verulega úr spillingu og mútum
af öllu tagi

Áfengis- iðnaðurinn: svik- samlegir viðskipta- hættir og mútur

Áfengisiðnaðurinn, þá sérstaklega stærstu fjölþjóðlegu fyrirtækin innan bjór- og vín-iðnaðarins, á sér langa og skelfilega sögu þar sem siðlausar og svívirðilegar viðskipta-aðferðum er beitt í gróðaskini. Spillingarmál¹³¹ og mútugreiðslur¹³² eru ýtarlega skjalfest og virðast vera kerfisbundin. Örfá dæmi:

- Árið 2015 var áfengisiðnaðurinn viðriðinn stórfelldar mútur tóbaksiðnaðarins
- Árið 2016 var AB InBev sektað fyrir mútur af verðbréfa- og kaupþingsnefnd Bandaríkjanna (SEC)
- Taíland, 2017: Rannsóknarmál Diageo vegna múta
- Viðskiptasvik: Carlsberg mútar indverskum embættismönnum, 2019

STUÐLAÐ AÐ FRÍÐSÖMUM SAMFÉLÖGUM FYRIR
ALLA MEÐ TILLITI TIL SJÁLFBÆRRAR ÞRÓUNAR,
VEITA ÖLLUM AÐGANG AÐ RÉTTARKERFINU

HSP 16.5: Draga verulega úr spillingu og mútum
af öllu tagi

**Heineken virðist hafa átt virkan þátt í að skapa
menningu svika og spillingar [...].**

Olivier van Beemen í „Heineken in Africa“, bls. 81

Í bókinni „Heineken in Africa“ má finna kerfisbundna og ýtarlega rannsókn á viðskiptum fjölpjódlegs bjórframleiðslurisa í Afríku. Í bókinni eru talin upp atvik þar sem um mútur og spillingu er að ræða, yfir heimsálfuna í löndum eins og Nígeríu, Kongó og Búrúndí.

STUÐLAÐ AÐ FRÍÐSÖMUM SAMFÉLÖGUM FYRIR
ALLA MEÐ TILLITI TIL SJÁLFBÆRRAR ÞRÓUNAR,
VEITA ÖLLUM AÐGANG AÐ RÉTTARKERFINU

HSP 16.7: Tryggja viðbragðsskjóta, víðtæka,
aðgengilega og lýðræðislega ákvarðanatöku á
öllum sviðum

Alþjóðlegt vandamál: Opinber stefnumótun undir hælnum á Áfengis- iðnaðinum

Áfengisiðnaðurinn er í auknum mæli að grafa undan grundvallarstofnunum með því að hefta getu þeirra til að vernda almannahagsmuni og með því að skerða trú almennings á viðbragðsgetu stofnananna.

Sambjöppun áfengisiðnaðarins á heimsvísu í fá fjölþjóðleg stórfyrirtæki hefur veitt iðnaðinum aukið bolmagn til þess að tefja, afvegaleiða og grafa undan opinberri stefnu þjóða, sveitarfélaga og stakra bæja¹³³. Almannaheill og velferð bíða skaða vegna einkahagsmuna áfengisiðnaðarins.

STUÐLAÐ AÐ FRÍÐSÖMUM SAMFÉLÖGUM FYRIR ALLA MEÐ TILLITI TIL SJÁLFBÆRRAR ÞRÓUNAR, VEITA ÖLLUM AÐGANG AÐ RÉTTARKERFINU

HSP 16.7: Ensure responsive, inclusive, participatory and representative decision-making at all levels

Afskiptasemi áfengisíðnaðarins af opinberri stefnu er víðtæk. Forsvarsmenn hans freista þess að hafa áhrif á stefnumótun með tveimur grundvallaraðferðum¹³⁴:

1. Ramma inn umræðuuna um stefnumótun á heildstæðan og innbyrðis samræmdan máta þar sem málefnum sem ekki þjóna hagsmunum iðnaðarins er bolað út af stefnuskrá;
2. Að verja viðskiptahagsmunum á sviði stefnumótunar til bæði skamms og langs tíma með því að rækta sambönd við lykilaðila í gegnum ýmsar ólíkar gerðir samvinnu og samtaka.

Það er staðreynd í löndum víðs vegar um heiminn að opinber stefnumótun sem varðar forvarnir gegn áfengisskaða, sem og tengdar stofnanir, eru undir hælnum á viðskiptajöfrum.

- Víða um heim hefur verið skjalfest hvernig áfengisíðnaðurinn afvegaleiðir, hindrar og grefur undan mótun og framkvæmd gagnreyndrar áfengisstefnu sem samræmist þeim bestu og skilvirkustu aðgerðum sem Alþjóðaheilbrigðismálastofnunin mælir með – oft í beinni andstöðu við almenningssálit¹³⁵

STYRKJA LEIÐIR TIL AÐ KOMA Á OG BLÁSA LÍFI Í HNATTRÆNT SAMSTARF UM SJÁLFBÆRA ÞRÓUN

HSP 17.1: Efla nýtingu heimafenginna auðlinda, þar á meðal með alþjóðlegum stuðningi við þróunarlönd, til að bæta getu heima fyrir varðandi skatta og tekjuöflun

Skattlagning áfengis: úrræði með þreföldum ávinningi til að fjármagna framþróun

Sjálfstæð rannsókn sýnir að með því að beita gagnreyndum úrræðum við skattlagningu áfengis næst árangur í 10 af 17 HSP-markmiðum¹³⁶. Gögn benda sterklega til þess að skattahækkun á áfengi sé skilvirk leið til að draga úr áfengisneyslu og tjóni henni tengdu¹³⁷.

Skattlagning áfengis er úrræði með þreföldum ávinningi:

1. Byrði áfengis sem hindrun heilsu og framþróunar fyrir alla minnkar við skattlagningu
2. Skattlagning er máttugt tæki stjórnvalda til að auka úrræði sín
3. Skattlagning stuðlar að bættri heilsu og framþróun með því að beina fjármagni til ríkisrekinna áætlana, opinberar þjónustu og baráttu

STYRKJA LEIÐIR TIL AÐ KOMA Á OG BLÁSA LÍFI Í HNATTRÆNT SAMSTARF UM SJÁLFBÆRA ÞRÓUN

HSP 17.3: Kallað verði eftir viðbótarfjármagni hvaðanæva að handa þróunarlöndum

Lönd eins og Kenía¹³⁸, Indland¹³⁹ og Suður-Afríka¹⁴⁰ gefa góða mynd af því hversu stórfelld hindrun áfengi er fyrir heims-markmiðum sjálfbærrar þróunar. Áfengisbyrðin vegur þungt.

Lönd eins og Taíland¹⁴¹, Filippseyjar¹⁴² og Litháen¹⁴³ gefa góða mynd af því hvernig skattlagning áfengis getur fært okkur nær því að ná heims-markmiðunum á hagkvæman hátt með stuðningi vísindalegra gagna.

**Skatt-
lagning
áfengis:
Lykilaðferð
til að bola
áfengi úr
vegi fyrir
HSP**

STYRKJA LEIÐIR TIL AÐ KOMA Á OG BLÁSA LÍFI Í HNATTRÆNT SAMSTARF UM SJÁLFBÆRA ÞRÓUN

HSP 17.16: Alþjóðlegt samstarf um sjálfbæra þróun verði aukið með stuðningi fjölda hagsmunaaðila (...) í því skyni að ná fram þróunarmarkmiðunum um sjálfbærni í öllum löndum, einkum þróunarlöndunum

Áfengis-iðnaðurinn og HSP: Hagsmunarárekstur

Framleiðendur áfengis og annars heilsuspillandi varnings eru viðskiptalegir áhrifavaldar slæmrar heilsu, efnahagslegs tjóns og vanþróunar¹⁴⁹.

Áfengi er ein helsta hindrun fyrir því að ná fram HSP – og er hluti af Dagskrá 2030. Til að halda aftur af þeim þarf að stýra með lögum og reglugerðum aðgengi að áfengi, verðlagning og markaðssetning (3 Best Buys)¹⁵⁰.

En þessi opinbera stjórnarstefna gengur gegn hagsmunum kjarnastarfsemi Áfengisiðnaðarins: að hámarka ágóða með aukinni áfengisneyslu hvarvetna¹⁵¹.

STYRKJA LEIÐIR TIL AÐ KOMA Á OG BLÁSA LÍFI Í HNATTRÆNT SAMSTARF UM SJÁLFBÆRA ÞRÓUN

HSP 17.16: Alþjóðlegt samstarf um sjálfbæra þróun verði aukið með stuðningi fjölda hagsmunaaðila (...) í því skyni að ná fram þróunarmarkmiðunum um sjálfbærni í öllum löndum, einkum þróunarlöndunum

- Sífellt hærra hlutfall af hnattrænni sjúkdómsbyrði má rekja til vaxandi markaðsumsvifa skaðlegra framleiðsluvara eins og áfengis að yfirlögðu ráði markaðsrisa¹⁵¹
- Áfengisiðnaðurinn beitir bellibrögðum við markaðssetningu söluvarnings síns til þess að tryggja sem mestan hagnað fyrir hluthafa sína¹⁵²
- Það er eðlislægur hagsmunaárekstur milli markmiðs Áfengisiðnaðarins (markaðssetning neysluvarnings sem skaðar heilsu, innviði þjóðfélagsins og umhverfið) og heimsmarkmiða sjálfbærrar þróunar¹⁵³

Áfengisiðnaðurinn treystir á stífa og yfirdrífna áfengisnotkun til að afla meginþorra hagnaðar síns¹¹⁷.

- Bretland: Sala áfengis myndi dragast saman um 38%, andvirði £13 milljarða, ef neytendur myndu EKKI nota áfengi umfram það sem opinber heilbrigðisþjónusta Bretlands mælir með¹⁵⁴

STYRKJA LEIÐIR TIL AÐ KOMA Á OG BLÁSA LÍFI Í HNATTRÆNT SAMSTARF UM SJÁLFBÆRA ÞRÓUN

HSP 17.17: Hvetja til og stuðla að skilvirkri samvinnu samfélagslegs, opinberra-einkarekinna og almannaheilla félagasamtaka, sem byggir á reynslu og auðlindaskipulagi samstarfs

Áfengis-iðnaðurinn: Ekki sam starfsaðili sjálfbærrar þróunar

Helstu fjölþjóðlegu fyrirtæki bjór-, létt- og sterkvínframleiðenda eru máttarstólpar þeirrar iðnaðarfar sem ógnar sjálfbærri þróun¹⁴⁴.

Áfengis-iðnaðurinn hefur oft og heldur áfram að leggja allt í sölurnar til þess að grafa undan og hafa áhrif á opinbera stjórnarstefnu með svívirðulegum og siðlausum aðferðum.

STYRKJA LEIÐIR TIL AÐ KOMA Á OG BLÁSA LÍFI Í HNATTRÆNT SAMSTARF UM SJÁLFBÆRA ÞRÓUN

HSP 17.17: Hvetja til og stuðla að skilvirkri samvinnu samfélagslegs, opinberra-einkarekinna og almannaheilla félagasamtaka, sem byggir á reynslu og auðlindaskipulagi samstarfs

Skaðlegir viðskiptahættir eru fengnir úr leikfléttubók tóbaksiðnaðarins:

- Skattkerfi fjölþjóðlegra áfengisfyrirtækja hafa lönd að féþúfu, einkum þróunar-lönd á sunnanverðum hnettinum¹⁴⁵
- Ágengir fulltrúar þrýstihópa leitast við að koma í veg fyrir að tekin verði upp gagnreynd úrræði til áfengisstýringar í þágu almennings¹⁴⁶
- Markaðssetningin beinir orðum sínum oft til barna og ungmenna og dregur oft upp ómanneskjulega og kynlífsvædda mynd af konum¹⁴⁷
- Áfengisiðnaðurinn brýtur kerfisbundið gegn eigin eftirlitskerfi¹⁴⁸

**Áfengis-
iðnaðurinn:
Ekki sam
starfsaðili
sjálfbærrar
þróunar**

Inngangur

- [1] Global status report on alcohol and health 2018. Geneva: World Health Organization; 2018. Licence: CC BY-NC-SA 3.0 IGO. P.14
- [2] The SAFER technical package: five areas of intervention at national and subnational levels. Geneva: World Health Organization; 2019. Licence: CC BY-NC-SA 3.0 IGO.

HSP 1 Uppræta hvers kyns fátækt

- [3] Regional Status Report on Alcohol and Health in the Americas, PAHO and WHO, 2015
- [4] Baklien, B., Samarasinghe, D.: Alcohol and Poverty in Sri Lanka, 2003
- [4] Bakke, O., Endal, D.: Alcohol and Development, 2014
- [5] Seedat M, Van Niekerk A, Jewkes R, Suffla S, Ratele K (2009). Violence and injuries in South Africa: prioritising an agenda for prevention. *Lancet*. 374(9694):1011–22.

HSP 2 Binda enda á hungur, öðlast fæðuöryggi

- [6] Samarasinghe, D.: Alcohol and Poverty: some connections, 2014
- [6] Bakke, O.: Alcohol: health risk and development issue, in Cholewka, P. and Motlagh, M.M. Health Capital and Sustainable Socioeconomic Development, 2008
- [7] Karnani, A.: Impact of alcohol on poverty and the need for appropriate policy, in: Alcohol: Science, Policy and Public Health, 2013
- [7] Room R, Jernigan D, Carlini Cotrim B, Gureje O, Mäkelä K, Marshall M, et al. Alcohol in developing societies: a public health approach, 2002.
- [8] Lieber CS. Alcohol and Malnutrition in the Pathogenesis of Liver Disease. *JAMA*. 1975;233(10):1077–1082. doi:10.1001/jama.1975.03260100047019

HSP 3 Góð heilsa

- [9] Henriksen et al., 2004; Kesmodel & Kesmodel, 2002; Patra et al., 2010
- [10] Wolfe et al.: Mortality Risk Associated with Perinatal Drug and Alcohol Use in California, *J Perinatol*. 2005 February ; 25(2): 93–100. doi:10.1038/sj.jp.7211214.
- [10] O'LEARY et al: Maternal Alcohol Use and Sudden Infant Death Syndrome and Infant Mortality Excluding SIDS, in: *PEDIATRICS* Volume 131, Number 3, March 2013
- [11] Lange S, Probst C, Gmel G, Rehm J, Burd L, Popova S. Global Prevalence of Fetal Alcohol Spectrum Disorder Among Children and Youth: A Systematic Review and Meta-analysis. *JAMA Pediatr*. 2017;171(10):948–956. doi:10.1001/jamapediatrics.2017.1919
- [12] Connery, Albright & Rodolico, 2014
- [13] Baliunas et al., 2010; Bryant, 2006
- [14] Schneider M, Chersich M, Neuman MG, Parry CD. (2012). Alcohol consumption and HIV/AIDS: the neglected interface. *Addiction* 2012;107(8):1369–1371
- [15] Laprawat et al., 2017; Imtiaz et al., 2017; Nahid et al., 2016; Lönnroth et al., 2008
- [16] Parry C, Patra J, Rehm J. Alcohol consumption and non-communicable diseases: epidemiology and policy implications. *Addiction* (Abingdon, England). 2011;106(10):1718–1724. doi:10.1111/j.1360-0443.2011.03605.x. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3174337/>
- [17] IARC Monographs on the evaluation of the carcinogenic risks to humans of alcohol drinking, Vol. 44, 1988
- [18] World Cancer Research Fund/American Institute for Cancer Research. Diet, Nutrition, Physical Activity and Cancer: a Global Perspective. Continuous Update Project Expert Report 2018. Available at dietandcancerreport.org
- [19] Iona Y Millwood et al, Conventional and genetic evidence on alcohol and vascular disease aetiology: a prospective study of 500 000 men and women in China, *The Lancet* (2019). DOI: 10.1016/S0140-6736(18)31772-0
- [20] Isaac R. Whitman, Vratika Agarwal, Gregory Nah, Jonathan W. Dukes, Eric Vittinghoff, Thomas A. Dewland, Gregory M. Marcus, Alcohol Abuse and Cardiac Disease, in: *Journal of the American College of Cardiology* Jan 2017, 69 (1) 13–24; DOI:10.1016/j.jacc.2016.10.048
- [21] Ness, Jennifer, Alcohol misuse and self-harm: an opportunity for early intervention in the emergency department, in: *The Lancet Psychiatry*, Volume 4, Issue 6, 435–436

- [22] Ewing SW, Sakhardande A, Blakemore SJ. The effect of alcohol consumption on the adolescent brain: a systematic review of MRI and fMRI studies of alcohol-using youth. *Neuroimage Clin.* 2014;5:420-37.
- [23] Transport Research and Innovation Portal (TRIP) consortium on behalf of the European Commission's Directorate-General for Mobility and Transport (DG MOVE): Traveling save in Europe by road, rail and water, 2014
- [24] WHO Road Safety fact sheet: http://www.who.int/violence_injury_prevention/publications/road_traffic/world_report/alcohol_en.pdf
- [24] Das, Ashis; Gjerde, Hallvard; Gopalan, Saji S.; Normann, Per T. 2012. "Alcohol, drugs, and road traffic crashes in India: a systematic review". *Traffic Injury Prevention.* -- Vol. 13, no. 6 (November 8, 2012), pp. 1-36.
- [25] Pedestrian safety: A road safety manual for decision-makers and practitioners, World Health Organization, 2013
- [25] Margie Peden, Richard Scurfield, David Sleet, Dinesh Mohan, Adnan A. Hyder, Eva Jarawan and Colin Mathers (editors): World report on road traffic injury prevention, WHO, World Bank, 2004
- [25] WHO, Risk factors for road traffic injuries. Road Safety Training Manual
- [26] Task Force on Fiscal Policy for Health (2019). Health Taxes to Save Lives: Employing Effective Excise Taxes on Tobacco, Alcohol, and Sugary Beverages. Chairs: Michael R. Bloomberg and Lawrence H. Summers. New York: Bloomberg Philanthropies. Available at: <https://www.bloomberg.org/program/public-health/task-force-fiscal-policy-health/>
- [27] Reducing harm from alcohol use in the community, Symposium held in Bali, Indonesia, October 2007, Organised by The Mental Health and Substance Abuse Unit (MHS) of the World Health Organization, Regional Office for South-East Asia, via Institute of Alcohol Studies (IAS) <http://www.ias.org.uk/What-we-do/Publication-archive/The-Globe/Issue-1-2008-amp-3-2007/Reducing-harm-from-alcohol-use-in-the-community.aspx>
- [28] CDC Factsheet 2010, <https://www.cdc.gov/features/costsofdrinking/index.html>
- [29] Muli, F.: Alcoholism A Threat To President Kenyatta's Big 4 Agenda, in: Kahawatunga, June 2019, via IOGT International:
- [30] Responding to the challenge of resource mobilization - mechanisms for raising additional domestic resources for health, World Health Report (2010) Background Paper, No 13
- [31] Health systems for prosperity and solidarity leaving no one behind. Include. Invest. Innovate (2018), WHO Europe, via IOGT International news: WHO Europe: Health payments are pushing people into poverty, even in high-income countries, <https://iogt.org/news/2018/06/13/health-payments-push-people-into-poverty/>
- [32] Thavorncharoensap M, Teerawattananon Y, Yothasamut J, Lertpitakpong C, Chaikledkaew U. The economic impact of alcohol consumption: a systematic review. *Subst Abuse Treat Prev Policy.* 2009;4:20. Published 2009 Nov 25. doi:10.1186/1747-597X-4-20
- [33] Jyani, G., Prinja, S., Ambekar, A., Bahuguna, P. and Kumar, R. (2019). Health impact and economic burden of alcohol consumption in India. *International Journal of Drug Policy*, 69, pp.34-42.
- [34] Roberts, E., Morse, R., Epstein, S., Hotopf, M., Leon, D., and Drummond, C. (2019) The prevalence of wholly attributable alcohol conditions in the United Kingdom hospital system: a systematic review, meta-analysis and meta-regression. *Addiction*, <https://doi.org/10.1111/add.14642>.
- [35] World Health Report 2010, WHO, https://iogt.org/wp-content/uploads/2019/04/10_summary_en.pdf

HSP 4 Góð menntun

- [36] Education sector responses to the use of alcohol, tobacco and drugs, United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization 2017
- [37] APSA (2008). Impact of Alcoholism on Children from Urban Poor Families in Bangalore. APSA. Bangalore, India. (Unpublished paper).
- [38] WHO (undated). Child Maltreatment and Alcohol Fact Sheet
- [38] Bakke, O., Endal, D.: Alcohol and Development, 2014
- [38] Samarasinghe, D.: Alcohol and Poverty: some connections, 2014
- [38] Laslett, A-M., et al.: Hidden harm. Alcohol's impact on children and families, 2015
- [38] Dhital, Rupa et al.: Alcohol and Drug Use Among Street Children: A Study in Six Urban Centres, 2002
- [38] Walsh C., MacMillan HL, Jamieson E: The relationship between parental substance abuse and child maltreatment: findings from the Ontario Health Supplement, in: *Childhood Abuse & Neglect*, Vol.27, Issue 12, 2003

HSP 5 Jafnrétti kynjanna

- [39] Holms et al. Constructions of masculinity in alcohol advertising: Implications for the prevention of domestic

Production and Consumption: A report to the Department for Environment, Food and Rural Affairs. Manchester Business School. Defra, London.

[58] Kleiman, E.: Water and the Central Coast's wine problem, in: LA Times, 2013

[58] Bliss, S.: Water or wine: California facing record drought must pick a side, and fast, in occupy.com, 2015

[59] Water Footprint Network: Gallery – wine: <http://waterfootprint.org/en/resources/interactive-tools/product-gallery/>

[60] Water Footprint Network: Gallery – beer: <http://waterfootprint.org/en/resources/interactive-tools/product-gallery/>

[60] Waweru, P.: Pollutational effect of brewery waste water on Ruaraka River, University of Nairobi, 1992

[60] Kilani, JS, Otieno, FO: Pollution effects of brewery wastes: Ruarake River, 17th WEDC Conference, 1991

[60] The Guardian, Breweries across the world strive to decrease beer's water footprint, 16/8/2011 (<https://www.theguardian.com/sustainable-business/brewing-companies-water-usage-footprint>)

[61] Richey, A. S., Thomas, B. F., Lo, M.-H., Reager, J. T., Famiglietti, J. S., Voss, K., Swenson, S., and Rodell, M. (2015), Quantifying renewable groundwater stress with GRACE, *Water Resour. Res.*, 51, 5217–5238, doi:10.1002/2015WR017349.

[62] World Water Week Helps Greenwash Big Alcohol, IOGT-NTO Open Letter, August 2019, <https://iogt.org/member-news/iogt-nto-world-water-week-helps-greenwash-big-alcohol/>

[63] Whose Water? Water For All People Or Only For Big Alcohol? Kristina Sperkova, IOGT International, March 2018, <https://iogt.org/blog/2018/03/22/whose-water-water-for-all-people-or-only-for-big-alcohol/>

HSP 8 Mannsæmandi vinnu

[64] Thavorncharoensap M, Teerawattananon Y, Yothasamut J, Lertpitakpong C, Chaikledkaew U. The economic impact of alcohol consumption: a systematic review. *Substance Abuse Treatment, Prevention, and Policy.* 2009;4:20. doi:10.1186/1747-597X-4-20.

[64] Thavorncharoensap, M., et.al: The economic costs of alcohol consumption in Thailand, 2006

[65] European Parliament: At A Glance - EU Alcohol Strategy revised, 2014 [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2015/554195/EPRS_ATA\(2015\)554195_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2015/554195/EPRS_ATA(2015)554195_EN.pdf)

[66] CDC Features: Excessive Drinking is Draining the U.S. Economy <https://www.cdc.gov/features/alcoholconsumption/>

[67] Matzopoulos, R. G. and Corrigan, J. (2014): The cost of harmful alcohol use in South Africa. *South African Medical Journal*, Vol. 104, No. 2, (127-132), 2014

[67] Popova, S., Lange, S., Burd, L., Rehm, J.: The Burden and Economic Impact of Fetal Alcohol Spectrum Disorder in Canada. *Centre for Addiction and Mental Health*, 2015

[67] Gilmore, I.: Alcohol, Work And Productivity. Scientific Opinion Of The Science Group Of The European Alcohol And Health Forum, 2011

[67] Anna Marie Passon, Anna Drabik, Markus Lungen: Children Affected by Parental Alcohol Problems (ChAPAPs). Economic impact, 2009

[68] Australian Government AIHW: "Alcohol tobacco and other drugs in Australia", July 2019, <https://www.aihw.gov.au/reports/alcohol/alcohol-tobacco-other-drugs-australia/contents/impacts/economic-impacts>

[69] Ian Gilmore, et.a: ALCOHOL, WORK AND PRODUCTIVITY

Scientific Opinion of the Science Group of the European Alcohol and Health Forum , 2011

[70] The Causes And Costs Of Absenteeism In The Workplace, Forbes, 2013 <https://www.forbes.com/sites/investopedia/2013/07/10/the-causes-and-costs-of-absenteeism-in-the-workplace/#133bc24c3eb6>

[71] Ian Gilmore, et.a: ALCOHOL, WORK AND PRODUCTIVITY

Scientific Opinion of the Science Group of the European Alcohol and Health Forum , 2011

[72] Bhattacharya, A.: FINANCIAL HEADACHE. The cost of workplace hangovers and intoxication to the UK economy, Institute of Alcohol Studies, June 2019, https://iogt.org/wp-content/uploads/2019/06/IAS_Financial-Headache.pdf

[73] Alcohol harms workplace safety, productivity, News story: Two studies on IOGT International, 2016 <http://iogt.org/news/2016/07/05/alcohol-harms-workplace-safety-productivity/>

[73] Alcohol in the workplace Factsheet, Institute of Alcohol Studies, 2014

[74] Matilda Allen, Institute of Health Equity: Local action on health inequalities: Reducing the number of young people not in employment, education or training (NEET), in: *Health Equity Evidence Review 3*: September 2014, Public Health England

[75] O'Neill, McLaughlin, Higgins, McCartan, Murphy, Gossrau-Breen: Adolescent alcohol use and school disengagement: Investigating alcohol use patterns in adolescence and pathways to being NEET (Not in

- violence, in: *Addiction Research and Theory*, October 2012; 20(5): 389–401, DOI: 10.3109/16066359.2011.648973
- [40] Kathleen Boyce Rodgers, Stacey J.T. Hust, Jessica Fitts Willoughby, Jason Wheeler, Jiayu Li. (2019) Adolescents' Sex-Related Alcohol Expectancies and Alcohol Advertisements in Magazines: The Role of Wishful Identification, Realism, and Beliefs about Women's Enjoyment of Sexualization. *Journal of Health Communication* 0:0, pages 1-10.
- [41] Woodruff, K.: Alcohol Advertising and Violence Against Women: A Media Advocacy Case Study, in: *Health Education & Behavior*, Vol 23, Issue 3, pp. 330 – 345, 2016
- [41] Kilbourne, Jean: *The Spirit Of the Czar: Selling Addictions to Women*, Iris; Charlottesville XII.3, 1992
- [41] Firth, K., Shaw, P., Cheng, H.: *The Construction of Beauty: A Cross-Cultural Analysis of Women's Magazine Advertising*, in: *Journal of Communication*, 2005
- [42] WHO 2009. Changing cultural and social norms supportive of violent behaviour. (Series of briefings on violence prevention: the evidence), ISBN 978 92 4 159833 0
- [43] MacAndrew D, Edgerton RB. *Drunken comport- ment: a social explanation*. Chicago, Aldine, 1969. Cited in Krug EG et al. *World report on violence and health*. Geneva, World Health Organization, 2002.
- [44] Location, libation and leisure: An examination of the use of licensed venues to help challenge sexual violence, Clare Gunby, Anna Carline, Stuart Taylor, *Crime, Media, Culture* First published date: May-30-2017 10.1177/1741659016651751
- [46] Global plan of action to strengthen the role of the health system within a national multisectoral response to address interpersonal violence, in particular against women and girls, and against children, WHO 2016, <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/252276/9789241511537-eng.pdf?sequence=1>.
- [47] Heise, L.: What works to prevent partner violence? An evidence overview, 2011
- [47] UN Women: *Handbook for national action plans on violence against women*, 2012
- [47] McKinney, C. Et.al: Alcohol Availability and Intimate Partner Violence Among US Couples', in: *Alcoholism: Clinical and Experimental Research*, Volume 33: Issue 1, pp. 169–176, 2008
- [47] NIAA, Alcohol Alert, Vol.38, 1997: Alcohol, violence and aggression
- [48] WHO fact sheet: Intimate partner violence and alcohol, 2006
- [49] Slegh H, Kimonya A. Masculinity and gender based violence in Rwanda, *Men Engage*, 2010
- [49] Boyd, M. B., Mackey, M. C., & Phillips, K. D. (2006). Alcohol and other drug disorders, comorbidity and violence in rural African American women. *Issues in Mental Health Nursing*, 27, 1017-1036. Available at: http://works.bepress.com/kenneth_phillips/10
- [49] Koenig, MA., et al.: Domestic violence in rural Uganda: evidence from a community-based study, in: *WHO Bulletin* 2003
- [49] Braathen, S.H. (2008). Substance Use and Gender Based Violence in a Malawian Context – Pilot Project 2, SINTEF Health research, report SINTEF A6189. Oslo, Norway.
- [50] Laslett, A-M., et.al.: *Hidden harm. Alcohol's impact on children and families*, 2015
- [50] Kathryn Marie Graham et.al. (editors), *Unhappy Hours: Alcohol and Partner Aggression in the Americas*, PAHO, Scientific and Technical Publication No.631, 2008
- [50] Fonseca, AM, et.al.: Alcohol-related domestic violence: a household survey in Brazil, in: *Rev Saúde Pública* 2009;43(5)
- [51] Fulu E, Jewkes R, Roselli T, Garcia-Moreno C (2013). Prevalence of and factors associated with male perpetration of intimate partner violence: findings from the UN multi-country cross-sectional study on men and violence in Asia and the Pacific. *Lancet Glob Health*. 1(4):e187–207.
- [52] WHO Global Alcohol Status Report 2018, p. 5
- [53] Henriksen et al., 2004; Kesmodel & Kesmodel, 2002; Patra et al., 2010
- [54] Sundermann, A., Zhao, S., Young, C., Lam, L., Jones, S., Velez Edwards, D. and Hartmann, K. (2019). Alcohol Use in Pregnancy and Miscarriage: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Alcoholism: Clinical and Experimental Research*.
- [55] Asamoah, B. O., & Agardh, A. (2012). Alcohol consumption in relation to maternal deaths from induced-abortions in Ghana. *Reproductive Health*, 9, [9]. DOI: 10.1186/1742-4755-9-10

HSP 6 Hreint vatn

- [56] National Geographic, via United Nations: <https://www.nationalgeographic.com/environment/freshwater/freshwater-crisis/>
- [57] WHO/UNICEF Joint Monitoring Programme (JMP) Report 2019
- [58] Vision report: World Water Vision: Making Water Everybody's Business
- [58] Foster, C., Green, K., Bleda, M., Dewick, P., Evans, B., Flynn A., Mylan, J. (2006). *Environmental Impacts of Food*

Employment, Education or Training), Alcohol Research UK, 2015

[75] A Scoping Study of those young people Not in Education, Employment or Training (NEET) in Northern Ireland

[75] Staff J, Patrick ME, Loken E, Maggs JL. Teenage Alcohol Use and Educational Attainment. *Journal of Studies on Alcohol and Drugs*. 2008;69(6):848-858.

[75] Crum, RM, et al.: The association of educational achievement and school dropout with risk of alcoholism: a twenty-five-year prospective study of inner-city children, in: *Journal of Studies on Alcohol and Drugs*, Vol. 59, Issue 3, 1998

[75] Fergusson DM, Swain-Campbell NR, Horwood LJ. Outcomes of leaving school without formal educational qualifications. *New Zealand Journal of Educational Studies*, 2002; 37(1): 39-55. 2000

[75] Eivers, E., Ryan, E., Brinkley, A.: Characteristics Of Early School Leavers: Results Of The Research Strand Of The 8- To 15- Year Old Early School Leavers Initiative

SDG 5 Achieve Gender equality and empower all women and girls

HSP 10 Draga úr ójöfnuði

[76] Caetano, R. and Laranjeira, R.: A 'perfect storm' in developing countries: economic growth and the alcohol industry, in: *Addiction*, 2006, doi:10.1111/j.1360-0443.2005.01334.x

[77] World Map of Big Alcohol Interference, IOGT International, 2019, <https://iogt.org/news/2019/05/19/new-resource-world-map-of-big-alcohol-interference/>

[78] The Lancet: Jakob Manthey, Kevin D Shield, Margaret Rylett, Omer S M Hasan, Charlotte Probst, Jürgen Rehm, Global alcohol exposure between 1990 and 2017 and forecasts until 2030: a modelling study, *The Lancet*, 2019, , ISSN 0140-6736, [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(18\)32744-2](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(18)32744-2).

[79] ESCAP: Asia and the Pacific Sustainable Development Goal (SDG) Progress Report 2019, ESCAP, https://iogt.org/wp-content/uploads/2019/07/ESCAP_Asia_and_the_Pacific_SDG_Progress_Report_2019-1.pdf

[80] Smith, K., Foster, J.: Alcohol, Health Inequalities and the Harm Paradox

Why some groups face greater problems despite consuming less alcohol. A summary of the available evidence, *Institute of Alcohol Studies*, 2016

[80] Whitehead , M., Povall , S., Loring , B.; The equity action spectrum: taking a comprehensive approach. Guidance for addressing inequities in health, WHO EURO, 2014

[81] Healthy, prosperous lives for all: the European Health Equity Status Report. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 2019. Licence: CC BY-NC-SA 3.0 IGO.

[82] Health inequalities and population health, NICE local government briefings, 2012, <http://publications.nice.org.uk/igb4>

[83] Belinda Loring, Alcohol and inequities. Guidance for addressing inequities in alcohol-related harm, WHO Regional Office for Europe, 2014

[84] Nayak, M., Patterson, D., Wilsnack, S., Karriker-Jaffe, K. and Greenfield, T. (2019). Alcohol's Secondhand Harms in the United States: New Data on Prevalence and Risk Factors. *Journal of Studies on Alcohol and Drugs*, 80(3), pp.273-281.

[85] Beynon C, Bayliss D, Mason J, et al Alcohol-related harm to others in England: a cross-sectional analysis of national survey data *BMJ Open* 2019;9:e021046. doi: 10.1136/bmjopen-2017-021046

[86] WHO fact sheet: Intimate partner violence and alcohol, 2006

[87] Angelucci, Manuela, Love on the Rocks: Alcohol Abuse and Domestic Violence in Rural Mexico (March 2007). IZA Discussion Paper No. 2706. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=981690>

[88] Substance Abuse and Mental Health Services Administration (SAMHSA). Data Spotlight: More than 7 Million Children Live with a Parent with Alcohol Problems, 2012. Available at: <http://media.samhsa.gov/data/spotlight/Spot061ChildrenOfAlcoholics2012.pdf>.

[89] Anderson, P., Baumberg, B. (2006). Alcohol in Europe: A Public Health Perspective. *Institute of Alcohol Studies*, UK

[90] Laslett, A-M., Catalano, P., Chikritzhs,T., Dale, C., Doran, C., Ferris, J., Jainullabudeen, T., Livingston, M., Matthews, S., Mugavin, J., Room, R., Schlotterlein, M. and Wilkinson, C. (2010). The Range and Magnitude of Alcohol's Harm to Others. Fitzroy, Victoria: AER Centre for Alcohol Policy Research, Turning Point Alcohol and Drug Centre, Eastern Health.

[90] Laslett, A-M., et al.: Hidden harm. Alcohol's impact on children and families, 2015

Gell, L., et al.: Alcohol's Harm to Others, 2015

Schmidt, L., et al.: Alcohol: equity and social determinants

UNDP, Discussion Paper, Addressing the Social Determinants of Noncommunicable Diseases, 2013

[91] Task Force on Fiscal Policy for Health (2019). Health Taxes to Save Lives: Employing Effective Excise Taxes on Tobacco, Alcohol, and Sugary Beverages. Chairs: Michael R. Bloomberg and Lawrence H. Summers. New York: Bloomberg Philanthropies. Available at: <https://www.bloomberg.org/program/public-health/task-force-fiscal-policy-health/>

HSP 11 Sjálfbærar borgir og samfélög

[92] Global strategy to reduce the harmful use of alcohol, World Health Organization 2010, ISBN 978 92 4 159993 1, https://www.who.int/substance_abuse/activities/gsrhua/en/

[93] Auchincloss AH, Buehler JW, Moore KA, Melly SK, Diez Roux AV. Alcohol outlets and violence in Philadelphia. Urban Health Collaborative Data Brief Number 1, 2017. Dornsife School of Public Health, Drexel University: Philadelphia, PA. Available from http://drexel.edu/dornsife/research/researchcenters/UrbanHealthCollaborative/ResearchandProjects/UHC_Data_Brief_Number_1_Jan_24_2017.

[94] Seedat M, Van Niekerk A, Jewkes R, Suffla S, Ratele K (2009). Violence and injuries in South Africa: prioritising an agenda for prevention. *Lancet*. 374(9694):1011–22.

[95] Alcohol Action Ireland, Survey, 2011: <http://www.irishhealth.com/article.html?id=20019>

[96] Finland: Rising Alcohol Violence After Policy Change, IOGT International news, March 22, 2019, <https://iogt.org/news/2019/03/22/finland-rising-alcohol-violence-after-policy-change/>

[97] Jonathan Shepherd, et. Al: Alcohol and Violence. Breifing, 2005

[98] Know Violence in Childhood. 2017. Ending Violence in Childhood. Global Report 2017. Know Violence in Childhood. New Delhi, India.

[99] Kathryn Stewart, How Alcohol Outlets Affect Neighborhood Violence, Prevention and Research Center, Pacific Insititute for Research and Evaluation (PIRE)

[100] Greenaway, A., et.al: Young People, Alcohol and Safer Public Spaces, Alcohol & Public Health Research Unit Whariki Research Group, University of Auckland, 2002

[101] Mekong Sub-regional Project to Combat Trafficking in Children and Women

The Mekong Challenge – Cambodia's 'Beer Promotion Girls', their recruitment, working conditions and vulnerabilities

Bangkok, International Labour Office, 2006

[102] IOGT-NTO rapport https://iogt.org/wp-content/uploads/2019/05/IOGT-3300-Rapport_ENG.pdf

[103] YouGov survey, 2014, commissioned by Swedish Youth Temperance Association (UNF), for the project "Ett Bra Uteliv" https://issuu.com/unf_pub/docs/issue

[104] Mobolaji Ibitoye, Sylvia Kaaya, Richard Parker, Samuel Likindikoki, Leonida Ngongi, Marni Sommer, The influence of alcohol outlet density and advertising on youth drinking in urban Tanzania, *Health & Place*, Volume 58, 2019, 102141, ISSN 1353-8292, <https://doi.org/10.1016/j.healthplace.2019.05.019>.

[105] Andrea Finney, Violence in the night-time economy: key findings from the research, 2014

[105] WHO: Violence prevention: the evidence, in: Series of briefings on violence prevention: the evidence, 2010

[105] Kathryn Stewart, How Alcohol Outlets Affect Neighborhood Violence, Prevention and Research Center, Pacific Insititute for Research and Evaluation (PIRE)

[105] Day et al. Close proximity to alcohol outlets is associated with increased serious violent crime in New Zealand, in: AUSTRALIAN AND NEW ZEALAND JOURNAL OF PUBLIC HEALTH 2012 vol. 36 no. 1

Reducing harm from alcohol use in the community

Symposium held in Bali, Indonesia 4-6th October 2007 Organised by The Mental Health and Substance Abuse Unit (MHS) of the World Health Organization, Regional Office for South-East Asia

World Bank: Where criminal justice is not enough: Integrated urban crime and violence prevention in Brazil and South Africa (http://siteresources.worldbank.org/EXTNWDR2013/Resources/8258024-1352909193861/8936935-1356011448215/8986901-1380046989056/04a-Spotlight_4.pdf)

World Bank: Violence in the City. Understanding and Supporting Community Responses to Urban Violence, 2010

HSP 12 Ábyrg neysla

[106] Norman F. Haard, S.A. Odufa, Cherl-Ho Lee, Dr. R. Quintero-Ramírez, Dr. Argelia Lorence-Quiñones, Dr. Carmen Wachter-Radarte, Fermented Cereals.

A Global Perspective, Fao Agricultural Services Bulletin No. 138, Food and Agriculture Organization of the United

Nations Rome 1999 <http://www.fao.org/3/x2184e/x2184e00.htm#con>

[107] Wei Vie, et. al. Decreases in global beer supply due to extreme drought and heat, in: *Nature Plants* 4, pages 964–973 (2018), <https://www.nature.com/articles/s41477-018-0263-1>

[108] Water Footprint Network: Gallery – wine: <http://waterfootprint.org/en/resources/interactive-tools/product-gallery/>

[109] Water Footprint Network: Gallery – beer: <http://waterfootprint.org/en/resources/interactive-tools/product-gallery/>

[110] Barley, malt, beer, *Agribusiness Handbook*, Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO), 2009

[111] Law, S. R. (2019), Sobering challenges faced by the brewing industry in a warming world. *Physiol Plantarum*, 165: 131–133. doi:10.1111/pp.12906

[112] Conway, J. Global beer industry – statistics and facts, Statista 2018, <https://www.statista.com/topics/1654/beer-production-and-distribution/>

[113] Statista: Beer production worldwide from 1998 to 2014 (in billion hectoliters)

[114] Buykx et al. *BMC Public Health* (2016) 16:1194 DOI 10.1186/s12889-016-3855-6

[115] 2017 American Institute for Cancer Research Cancer Risk Awareness Survey <http://iogt.org/news/2017/02/09/usa-less-50-know-alcohol-cancer/>

[116] Caswell S, Callinan S, Chaiyasong S, Cuong PV, Kazantseva E, Bayandorj T, Huckle T, Parker K, Railton R, Wall M. How the alcohol industry relies on harmful use of alcohol and works to protect its profits. *Drug Alcohol Rev* 2016;00:000–000

[117] Sarah Boseley, Problem drinkers account for most of alcohol industry's sales, figures reveal, *The Guardian*, January 2016,

[155] J. Poore and T. Nemecek, Reducing food's environmental impacts through producers and consumers, in: *Science*, 01 Jun 2018: Vol. 360, Issue 6392, pp. 987–992, DOI: 10.1126/science.aag0216

ActionAID: Calling time. Why SABMiller should stop dodging taxes in Africa, 2012

Zero Emission Research Initiative (ZERI): Beer

Bliss, S.: WATER OR WINE: CALIFORNIA FACING RECORD DROUGHT MUST PICK A SIDE, AND FAST, in *Occupy.com*, 2015

HSP 13 Loftslagsaðgerðir

[118] Garnett, K: The alcohol we drink and its contribution to the UK's greenhouse gas emissions: a discussion paper. Working paper produced as part of the work of the food climate research network, Centre for environmental strategy, University of Surrey, 2007

[119] Hospido, A., Moreira, M.T. and Feijoo, G. (2005) 'Environmental analysis of beer production', *Int. J. Agricultural Resources, Governance and Ecology*, Vol. 4, No. 2, pp.152–162.

[120] Foster, C., Green, K., Bleda, M., Dewick, P., Evans, B., Flynn A., Mylan, J. (2006). *Environmental Impacts of Food Production and Consumption: A report to the Department for Environment, Food and Rural Affairs*. Manchester Business School. Defra, London.

[156] BBC Climate Change Food Calculator, in: IOGT International news, October 2019: <https://iogt.org/news/2019/10/21/alcohol-production-consumption-fuels-climate-crisis/>

HSP 15 Líf á landi

[121] The alcohol industry is a threat to King County farmland, June 2019, *Seattle Times*, <https://www.seattletimes.com/opinion/letters-to-the-editor/the-alcohol-industry-is-a-threat-to-king-county-farmland/>

HSP 16 Friður og réttlæti

[122] WHO Western Pacific Regional Office News Release: WHO calls for action to protect young people from alcohol-related harm, 2016 <http://www.wpro.who.int/mediacentre/releases/2016/20160429/en/>

[122] WHO World report on child injury prevention, 2008

[122] WHO global status report on violence prevention 2014

[123] - Professor Mark A. Bellis, Karen Hughes and Sara Hughes: Alcohol and Interpersonal Violence. Policy Briefing, Violence and Injury Prevention, WHO European Centre for Environment and Health, Rome WHO

Regional Office for Europe, 2005

[124] NIAA, Alcohol Alert, Vol.38, 1997: Alcohol, violence and aggression

[125] Institute of Alcohol Studies (IAS): ALCOHOL, DOMESTIC ABUSE AND SEXUAL ASSAULT, 2014

[126] Epidemiology of alcohol problems in the United States, NIAAA, 2005, <https://pubs.niaaa.nih.gov/publications/social/module1epidemiology/module1.html>

[127] English, D.R., Holman, C.D.J., Milne, E., Winter, M.J., Hulse, G.K., and colleagues (1995) The quantification of drug-caused morbidity and mortality in Australia 1995. Canberra: Commonwealth Department of Health and Human Services

[128] Youth violence and alcohol, fact sheet, World Health Organization, http://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/world_report/factsheets/ft_youth.pdf?ua=1

[129] Rafi Bazrafshan, M., Sharif, F., Molazem, Z. and Mani, A. (2016). The Effect of Paternal Addiction on Adolescent Suicide Attempts: A Qualitative Study. International Journal of High Risk Behaviors and Addiction, 5(3).

[130] Bellis, M., Hughes, K., Ford, K., Ramos Rodriguez, G., Sethi, D. and Passmore, J. (2019). Life course health consequences and associated annual costs of adverse childhood experiences across Europe and North America: a systematic review and meta-analysis. The Lancet Public Health.

[131] Alcohol industry corruption, IOGT International case library: <https://iogt.org/?s=corruption>

[132] Alcohol industry bribery, IOGT International case library: <https://iogt.org/?s=bribery>

[133] Babor TF, Robaina K, Noel J. The Role of the Alcohol Industry in Policy Interventions for Alcohol-Impaired Driving. In: National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine; Health and Medicine Division; Board on Population Health and Public Health Practice; Committee on Accelerating Progress to Reduce Alcohol-Impaired Driving Fatalities; Negussie Y, Geller A, Teutsch SM, editors. Getting to Zero Alcohol-Impaired Driving Fatalities: A Comprehensive Approach to a Persistent Problem. Washington (DC): National Academies Press (US); 2018 Jan 17. C. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK500055/>

[134] McCAM McCambridge J, Mialon M, Hawkins B. Alcohol industry involvement in policymaking: a systematic review [published online ahead of print. 2018 Mar 15]. Addiction. 2018;113(9):1571–1584. doi:10.1111/add.14216

[135] World Map of Big Alcohol Interference, IOGT International, 2019, <https://iogt.org/news/2019/05/19/new-resource-world-map-of-big-alcohol-interference/>

Laslett, AM, Mugavin J., Jiang, H., Manton, E., Callinan, S., MacLean, S., Room, R.: Hidden Harm: alcohol's impact on children and families, 2015

Dhital, Rupa et al. (2002). Alcohol and Drug Use Among Street Children: A Study in Six Urban Centres. Child Workers in Nepal Concerned Center (CWIN), Kathmandu, Nepal.

HSP 17 Samstarf um HSP

[136] Youth violence and alcohol, fact sheet, World Health Organization, http://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/world_report/factsheets/ft_youth.pdf?ua=1

[137] Maik Dünbnier and Moses Waweru, Alcohol Taxation – A win-win measure for financing development, 2015, http://iogt.org/wp-content/uploads/2015/03/Alcohol-taxation-report_s.pdf

[138] Muli, F.: Alcoholism A Threat To President Kenyatta's Big 4 Agenda, in: Kahawungu, June 2019, via IOGT International: <https://iogt.org/news/2019/07/01/kenya-alcohol-threatens-big-4-flagship-initiative/>

[139] Jyani, G., Prinja, S., Ambekar, A., Bahuguna, P. and Kumar, R. (2019). Health impact and economic burden of alcohol consumption in India. International Journal of Drug Policy, 69, pp.34–42.

[140] Seedat M, Van Niekerk A, Jewkes R, Suffla S, Ratele K (2009). Violence and injuries in South Africa: prioritising an agenda for prevention. Lancet. 374(9694):1011–22.

[141] Rospaism, Shield, Rehm: Alcohol taxation policy in Thailand: implications for other low- to middle-income countries, in: Addiction 2011, doi:10.1111/j.1360-0443.2011.03681.x

[142] Philippines: Alcohol Tax to Fund Free Health Care, IOGT International newsfeed, 2019, <https://iogt.org/news/2019/08/07/philippines-alcohol-tax-to-fund-free-health-care/>

[143] Minister of Health Aurelijus Vergy, Statement, High-Level Side Event, United Nations, New York, September 2018, <https://vimeo.com/301285964>

[144] Collin, J., Casswell, S.: Alcohol and the Sustainable Development Goals, in: The Lancet, 2016

[145] Karnani, A.: Impact of alcohol on poverty and the need for appropriate policy, in: Alcohol: Science, Policy and Public Health, 2013

Regional Status Report on Alcohol and Health in the Americas, PAHO and WHO, 2015

[146] ActionAID: Calling time. Why SABMiller should stop dodging taxes in Africa, 2012

- [146] Lanis, R., McClure R., Zirnsak, M. (2017) Tax aggressiveness of alcohol and bottling companies in Australia. Canberra: Foundation for Alcohol Research and Education.
- [147] Bakke Ø, Endal D: Vested interests in addiction research and policy alcohol policies out of context: drinks industry supplanting government role in alcohol policies in sub-Saharan Africa, *Addiction*. 2010 Jan;105(1):22-8. doi:10.1111/j.1360-0443.2009.02695.x.
- [147] Giesbrecht, N.: Alcohol Policy In Canada: Reflections On The Role Of The Alcohol Industry, In: *Nordic Studies On Alcohol And Drugs*, Vol. 23. 2006
- Ward P. Similarities in approaches between Big Tobacco and Big Booze: evidence of the 'Greedy Bastard Hypothesis'? *AMJ*, 2010, 3, 6, 333-334. Doi 10.4066/AMJ.2010.381
- [147] McEwan, Campbell, Lyons & Swain : *Pleasure, Profit and Pain. Alcohol in New Zealand and the Contemporary Culture of Intoxication*, 2013
- ActionAID: *Calling time. Why SABMiller should stop dodging taxes in Africa*, 2012
- [147] Bond L, Daube M, Chikritzhs T. Access to Confidential Alcohol Industry Documents: From 'Big Tobacco' to 'Big Booze'. *AMJ* 2009, 1, 3, 1-26. Doi 10.4066/AMJ.2009.43
- [147] Babor, Robaina, Jernigan: *Vested Interests in Addiction Research and Policy. The influence of industry actions on the availability of alcoholic beverages in the African region*, in: *Addiction*, 2014
- [148] *Supplement: The Regulation of Alcohol Marketing: From Research to Public Health Policy*, January 2017, Volume 112, Issue Supplement S1, Pages 1-127 Issue edited by: Thomas F. Babor, David Jernigan, Chris Brookes
- [149] Rob Moodie, David Stuckler, Carlos Monteiro, Nick Sheron, Bruce Neal, Thaksaphon Thamarangsi, Paul Lincoln, Sally Casswell, on behalf of The Lancet NCD Action Group, *Profits and pandemics: prevention of harmful effects of tobacco, alcohol, and ultra-processed food and drink industries*, *The Lancet* 2013
- [150] *The commercial determinants of health*, Kickbusch, Ilona et al. *The Lancet Global Health*, Volume 4, Issue 12, e895 - e896
- [150] Buse et al. *Globalization and Health* (2017) 13:34 DOI 10.1186/s12992-017-0255-3
- [151] *Global Burden of Disease*, 2017, IHME - <http://www.healthdata.org/gbd/gbd-2017-resources>
- [152] Esser, Bao, Jernigan, & Hyder, 2016; Gilmore, Fooks, Drope, Bialous, & Jackson, 2015; Gilmore, Savell, & Collin, 2011
- [153] Hoe, C. Et al. *Mapping Study of the Involvement of the Alcohol Industry in Road Safety Policies and Programmes*, Johns Hopkins Bloomberg School of Public Health
- [154] Bhattacharya, A., Angus, C., Pryce, R., Holmes, J., Brennan, A., and Meier, P. S. (2018) How dependent is the alcohol industry on heavy drinking in England?. *Addiction*, 113: 2225- 2232. <https://doi.org/10.1111/add.14386>.

Útgefandi: Movendi International og IOGT á Íslandi

Texti: Maik Dünnbier

Hönnun: Kristina Sperkova

IOGT á Íslandi þakkar Árný Stellu Gunnarsdóttur og Jóhanni Guðnasyni fyrir aðstoð við þýðingu þessa bæklinga.

Movendi International contact:

Maik Dünnbier:

Maik.duennbier@movendi.ngo

Twitter: @maikduennbier

+46 721 555 036

©Movendi International, Stokkhólmi, Svíþjóð, febrúar 2020.

Notkun þessa efnis til birtingar annars staðar er vissulega heimil. Movendi International fer þess á leit að slíkrar notkunar sé getið á viðeigandi hátt með vísun í þetta skjal.

Á ÍSLANDI

Bindindissamtökin IOGT á Íslandi er ný hreyfing á traustum grunni.

Meginviðfangsefni samtakanna er forvarnastarf, en auk þess skipa mannúðar-, friðar- og menningarmál og umhverfisvernd veigamikinn sess í stefnu þeirra og starfi.

www.iogt.is

MOVENDI
INTERNATIONAL

Movendi International er helsti viðmælandi á heimsvísu í gagnreyndum ráðstöfunum og aðgerðum á samfélagsgrunni til að koma í veg fyrir og draga úr því tjóni sem áfengi og önnur fíkniefni valda

www.movendi.ngo

Movendi_Int

MovendiInt

movendi_int